

308646

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

సంపుటము. ౨.

చెన్న పట్టణము 1919 నంబ జనవరి నెల 22 వ తేది శనివారము

రా.క్ష.స.నా.మ.సం.వ.త్స.ర.పు.వ్య.మా.స.బ.హు.శ.ద్వి.తీ.య.౨.

NO 250

(సంచిక ౨౫౦)

గాంధర్వ పూట

హార్మోనియలు

హిందూస్తానీ కరాటక శీర్ష
తరగతిగల ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినవి.

1 నెం. పూట రూ. 80-0-0

8. నంబ గారంటి 2 నెం. పూట రూ. 20-0-0 2 నంబ గారంటి. ప్ర. హార్మోనియలు తృప్తికరములు కానియెడల 7 నెంబా లలో ఖర్చుగా రిటర్న్ చేయవచ్చును. మావద్ద 17-౧౧-౧౯౧౯ నుండి అనేకయితర హార్మోనియలుగలవు. ఉపాధ్యక్షులు లేక నే స్వయంగా హార్మోనియలునాయులచే నేర్పుచుంటున్న రగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమాన్ బల్లారి కృష్ణమూచార్యుల వారి నాటకపాటలు సహజముగా విశేషముగా ఖచ్చితముగా నిగాస అలస్యములేక మోసపోతున్న. వెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజున, సింగర, రాత్రి, సన్, హంబర, బ్రయింపు నైకము కావలసినవారు మాకు వ్రాయుడు.

మద్రాసు స్టోర్స్ సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

14 నుంచి జనముయొక్క మోటారుబండి ప్రతిరోజున ఉదయము ౫ం 7-80 వ కాకినాడలో ప్రాంత మునిసిపల్ కచ్చేరికి నెదుటనున్న మోటారు ట్రాక్సిట్టు కంపెనీ ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి కోటిపల్లి ౫ం 9-40 వ వేళను, టి.గి. కోటిపల్లి ౫ం 10 వ బయలుదేరి ౫ం 12-30 వ కాకినాడ వేళను, మధ్యాహ్నము, ౫ం 1-30 వ కాకినాడలో బయలుదేరి ౫ం 2-50 వ ద్రావిడరావు చేరి, తిరిగి ౫ం 3-20 వ అక్కడ బయలుదేరి ౫ం 5-0 వ కాకినాడ వేళను. ఇటువంటి యొక్క మామూలు మోటారు వాహన ప్రత్యేకము మరలవాటికి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నది. రేట్లుకొన్నికొంతవారికి వసల్చుచున్నాము.

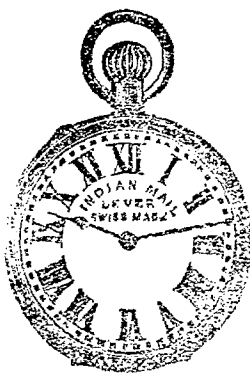
కంపెనీను సేవకులకు అలాగే పలకలు రవుకకట్టలు కట్టుటలు వగయినా పూర్వముకంటే భరణు తగ్గించి గిచ్చి యిచ్చుచున్నాము.

Telegraphic Address :—Motorcar Cocanada.
The English Motor transit Company,
Automobile Engineers
COCANADA.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 న వత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గొలుసుతో వెల 8.0 0 పోస్టేజీ 0-4-0

ఇది మా కొంతకే కిద్దరులకు బడినది. కావున వెనకవద్ద నుండ గ. వెల స్వల్పమైనను ఫలవంతి కనువి యాభివృద్ధిని తెలియజేయు. దృఢమైన సామాన్యతలతో జేయబడి దేవుల పూజనీయమైనదామయి రిగియందుటచే చాలాకాలము నిలకడ కృత్తికరముగ వుండును. గడియాయు తెట్టిన ఇంగ్లీష్ మెయిల్ అను శబ్దము. తెట్టినప్పుడు గ్యారంటీ

పత్ర ముడికించి యిండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుమాను తేలిక వెల 2-8-0

చిరునామా:—సుప్రీయరు వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టువాళ్ళు వెల 167 నుదగావు.

శ్రీకృష్ణ కర్ణామృత శ్లోకములు సంపూర్ణముగా గలిగిన

5 ఉభయపక్షముల పాటలుగల 10 అంబ గీతఫలకములు

డి. శ్రీనివాసాచార్య వారివలన పొడబడినవి

ఒక్కొక్కటి రు. 3

{ 12-12401 తృప్తతోయే	రాగమాలిక
{ 12-12402 హే లోకా శృణు	"
{ 12-12398 యవ్య-తైయస్య-నగర	"
{ 12-12399 నాస్థా ధర్మేణ	"
{ 12-12400 కరచరణ	కాంభోజి
{ 12-12403 హే-గోపాలక-హే-కృపా	రాగమాలిక

{ 12-12406 నయాను-నారయణ	రాగమాలిక
{ 12-12407 కీరసాగర-శరమ్	"
{ 12-12404 అహ్నా-యాభ్యాసన	"
{ 12-12405 మదన-పరిహర క్లిప్తమ్	"

మాయొక్క భరణపట్టిక కొంతకు వ్రాయుడు

స్పెన్సరు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు

Sole Distributors for Southern India & Hyderabad

S p e n s e r & Co. Ltd., Madras.

సి మెంటు.

గిలింగుహము "చేతి" మార్కు పోర్టండు

సి మెంటు

నరకు విరామము లేకుడ వచ్చు చుండును.

క్రొత్తగావచ్చిన లాటులోనుండి కొద్దిగానైనను హెచ్చుగా

నైనను గూడ ఎంత నరుకు కావలసిన నంతయు వెంటనే ఇయ్యబడును.

వెలును వివరములు తెలియగోరువా రిటుల వ్రాయవలెను.

బెస్టు అండు కో., లిమిటెడు.

పోస్టుబాక్సు 63 మదరాసు

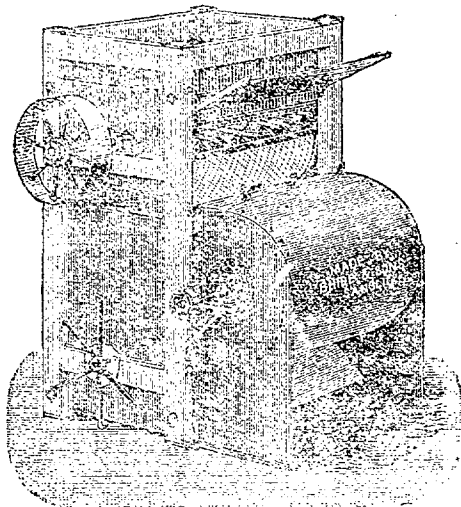
BEST & Co., LTD, MADRS.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క చిన్నది
విశేషములను అనేక కావ్యములతోనుండి గ్రహించి లోక
జేతును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ
ములో జన్మించిన ప్రతిభావంతుడును అవశ్యముగా జనున
కలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలలేదు. తప్పాలాభిరుచులేదు.
వైద్యశాస్త్ర ముగింకర్ గోవింద్,
ఆంధ్రవిగ్రహ బోధశాలయము, 157 బ్రాడ్వే,
96 నూంట్లకోడు, మదరాసు.

సర్వకోగ కుతూహలము.
ఈ క్రింద కనుబడిన మందును కాలగేద భేదములు
లేక ఆబాలవృద్ధులకు శ్రీ పురుష తిరువ్రతును సేవించిన
ఎవ్వడును నిరోధముగ నుండగలడు.
మననమంజరి మాత్రము.
40 గల డబ్బుకయము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ శేషనజీ
(188) 20 చీబాబజార్ కోడు మదరాసు.

Bhide & Sons Sangli (Bombay)

Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.

వేరుశనగలను బలుచు

మాతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

ఈయంత్రము వేరుశనగ కాయలను పగుల గొట్టుటకు
గాను నిర్మించబడినది. లోపల పప్పును పగుల గొట్టుటకు
కుభ్రముగా బిజుచును. బొంబాయి నుండి రాజధానులకు
దన్ని భాగముల ప్రశస్తిపడసినది.

మాయంత్రమును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము.

విశేషములు తెలుసుకొన గోరువారు ఇంగ్లీషున
మాకు వ్రాయించును.

బై డే అండు సన్ను, సాంగ్లి - బొంబాయి.

శ్రేష్ఠమయిన డోదువత్తులు

అంబుకత్తులు	ధరశేష	1-3 రూ 8, 6, 5, 8, 2
జవ్వజి	"	4, 8, 2-8
పుసుగు	"	2, 1-8, 1
కస్తూరి	"	3, 2, 1-8
కన్నీరు	"	1, అ. 12, 8

విలియం అండు కో,

చామరాజుపేట, బెంగళూరు సిటీ

NOVEL PUBLISHING HOUSE.

POST BOX No. 230, Madras

ప్రవేశ రుసుము లేదు.

చక్కని క్యాలండరు ఉచితము.

1. మా "నవలాగ్రంథమాల" యందు సంవత్సరమునకు నాలుగు చక్కని ఆంధ్ర గ్రంథములు చరిత్రాత్మకము లగునట్టివియు,
రహస్యపరాక యోధక మైనవియు, సాంఘికమైనవియు నవలలు, దేశచరిత్రలు, ప్రచురింపబడి శాశ్వతచందా దారులవద్దతిని విక్రయించబడును.

2. ప్రతినవలయు క్యాటలాగ్ నానిపులుగువారిచే వ్రాయబడి, చక్కని అచ్చు, నునువైన కాగితములు, రంగులపటములు, క్యాలికో
లైండు కలిగినవి చందాదారులకు వారికి 100 పుటలకు నాలుగు అణాలచొప్పునను, తదితరులకు 0-6-0 చొప్పునను పంపబడును. తప్పాలాభిరుచు
మాత్రము ప్రశ్నించి ఇయ్యవలసి యుండును. ప్రతినవలత్సరము రెండు చిన్న నవలలు గాని, జీవితములుగాని బహుమతి పంపబడును

3. రసవంతములైన నవలలు ఆబాలగోపాలము చదువడగిన శైలితోఁ గ్రకటించి భాషాభివృద్ధి చేయుటయే మామూఘ్యోద్దేశము.

ప్రథమ పుష్పము

పంచరంగుల పటముతో తయారైనది.

విజయదేవి.
(సాందర్యతిలక)

328 పేజీలు చందాదారులకు 0-12-0. ఇతరులకు రూ. 1-2-0

ద్వితీయ కుసుమము

ఈ జనవరి మాసాంతములో
వెలువడును.

అస్తమయము.
చరిత్ర విషయిక నవల.

గ్రంథకర్త

ఎ. వి. సరసింహం పంతులు.

కృష్ణదేవరాయల కాలమునాటి

చరిత్రవిషయికమగు నవల.

గ్రంథకర్త

భోగరాజు నారాయణమూర్తి గారు

వీరి కథాచమత్కృతి, రచన, ఇదివరలో విమలాదేవి కవించిన వారి కెల్లరకును విదితమేగదా! 400 పేజీలు చందాదారులకు రూ 1 0-0.
ఇతరులకు ... .. రూ 1-8-0.

ఈ 1916 సంవత్సరము మార్చి అఖరులోపుగ చేసే చందాదారు లందఁకి 0-8-0 అణాలు వెలకలిగిన దినములుమార్పు నుందరిమైన
క్యాలండరు బహుమతి యొసంగబడును. క్యాలండర్లు కొద్దిగ తెప్పించి యున్నారము. గనుక చందాదారులకు చేరుటకు త్వరపడుడు.

విలాసము:— నవలాగ్రంథమాల తప్పాలాపై నెం 230 మద్రాసు.

చిత్ర వార్తలు

మతగురువు-భక్తులు.

మ. గు.—పాగ్గన ముగిసినది. మిరందరును పోనయ్య నుగాని ఆగుడు గొడుగులు పోతున్నాయి. మన దేవాలయానికి అవభాతి వస్తోంది. కిందటి ఆదివారం నాగొడుగు పోయింది. కాబట్టి గొడుగులు పారంతా ఆగి చూపించి వెళ్ళింది. మనం మన దేవాలయానికి కిటి అవభాతి లేకుండా చేయవలెను.

మిత్రులు.

ఒకడు— ఏమోయి! నీవు నాటకములో ఆదేశము చేసినవాడు నీసవద్యులు చదివినపుడు, అంత బిగ్గరగా చప్పట్లు కొట్టావు? బాగుందనా, బాగులేదనా? సంగీతానికా? భావానికా? కవిని మెచ్చియా? ప్రదర్శకుని మెచ్చియా?

మిత్రుడు-భావము లేదు; బండలులేదు. నాకనంతదవ్య మర్థమై తే నా? భావం గ్రహించడానికి, కవి ఏమి వ్రాసినా ప్రదర్శకునికంతం విరువులలోను రాగా లావణ్యము మిశ్రిమై ఒక్కముక్కైనా నాటకరంగమునుండి తొలగిపోలేదు. పోనీ; మొఖంలో ఏమై నాకనుభవమందేమో, అంటే, పాపం! నంగతులు ఒకగదారి కాలకు కనుబొమలు చిట్టింది, తల గిరిగిరిప్పడంచేత ఆమెంజంలో నామెంజం నా కేం కనపడుతుంది. అతడంతకవ్యకడి గిరిగిరి తలదీర్చి గరగర గర నంగతులుగాడు, స్వగాలు ఒదిగిస్తున్నాడని, అందులో ఏమోపుండని, నాకు సంగీతంవచ్చిందని అందరును అనుకోవా లని నేను అలాగు చప్పట్లుకొట్టి నాను.

యంత్రకాలాధికారి—కే కే నిర్మాణోద్యోగి

యం—ఏమండీ? ఈగొట్టమునుండి విద్యుచ్ఛక్తి కారిపో వున్నట్లున్నది. మరలుతున్నామేమో. లేవన్నదండుగయగును. ఊ—మాకు దండుగ ఏమిన్న లేదండీ. అంతటికి బిల్లు తుపిస్తానుండీ.

పరిహాసము.

ముగ్గురు పరిహాసద్రోహులు పనిచేయుచుండిరి. వారిలో నిద్దరంగ్లేయములు. ఒకడు అయిర్లండు చేత యుడు. అంగ్లేయులు అయిర్లండు చేత యుని పరనాసింపబడిరి. అతడు తన కోటును తీసి యొక చోట పెట్టి పనిచేయుచుండెను. వా రారని కోటు మీద రంగుతో గాడిద తలను వ్రాసిరి. అతడు దానిని తొడు గుకొనిన వేళాకోళము చేయ నెంచుచుండిరి. అతడు దానిని చూచెను.

“మీలో ఎవరి దీమొకడు? మీలో ఎవరు నాకోటుతో మీ మొగములను తుడుచుకొంటి?” రని ఆతడడిగెను. వారు తరిహాసింపబోయి పరిహాసితులైరి.

మోటారునుండి.

దెబ్బలుకలిగినవాడు—మిత్రుడు

మిత్రు—ఏమండీ? మీకు దెబ్బలుకలిగినందుకు వారేమి పరిహరమిచ్చిరి?

దె. నాకు 20 నాకుమార్ల 20; కానుక నిచ్చిరి.

మి. మీదమాత్రమగూడ దెబ్బకలిగినదా?

దె. వాడును వీరునువచ్చి మమ్ములను లేవదీయులోతుల తలమీద నొకదెబ్బ నేనే తెరిపిచేసుకొని కనుకడచేసితిని.

సాగసరి.

ఒకనికి చాలసౌందర్యకంతుడనని గర్వము. వాడు వెన్ను విరుచుకొని తిరుగుచుండును ఒకనాడు. వాడుగుర్రము నెక్కి షిఫ్టును కొట్టుమీదవడి లేవలేకుండెను. ఇద్దరు వ్యవసాయదారు లాదారిపోవుచు వానిని చూచిరి. వారిలో నొకడు ఎముక లేమైన విరిగినేమో యని తడవిచూచి “అయ్యో! ఇదేమిరా? పిని ఎముకలు అడ్డంగా నుండుటకుబురుగు నిలువుగా నున్నవి. ఏదో కొంపమునిగినది. మంగలి ఇల్లయ్యనుపిలు కత్త్రులు చేయ వలెనేమో?” అని ఆరచెను.

వైద్య పరీక్ష.

వైద్యుడు—పిల్లవాడు శిశుకొంచెము బక్కకోపమును చూపుచున్నాడు. ఆకోగ్యము కలుగుచున్న కోత్రకములో నిటులే యుండును కోగము తుదిగినదకు కిది నిదర్శనము.

తల్లి—అలాగా! కోగము తుదురుట కిది నిదర్శనమైనదో నా భర్తకు గూడ నొక క్రుబలమగు కోగము తుదురుచున్నది కాబోయి! ఏమనిన ఆతడు పిరికన్న వెళ్ళుడుగ రుగుగు లాడుచుండును.

వైనికులకు బహుమతులు.

వైనికులకు బహుమతుల పెట్టెలలో వచ్చినది. వారి లో నొకనికి పెద్ద పెట్టె వచ్చినది.

ఒ— ఏమోయి! నీకుచాలా పెద్ద పెట్టె వచ్చినది. చుట్ట ల, సిగరెట్లు, పళ్లు, రొట్టెలు, బటాణీలు, మిఠాయి నీకు విస్తారముగా మీ స్నేహితులు పంపినారా?

రెం—నా పెట్టెలో పలాస్త్రీ దబ్బాలు, కట్టుబడ్డల చుట్టలు, మైనము, బొంబాయి, మందుల పాస్త్రకములు తప్ప మరేమియును లేదు.

స్వామి స్థానము.

కొండరు వైనికులు యుద్ధమునకు పనికిరాని నిర్ధారణ చేయబడినవి. వారు స్వామిస్థానమునకు వచ్చిరి. వారిలో నొకనికి గుండుదెబ్బ కలిగి తడికాలు మోకాలువరకును కత్త్రు ము చేయబడినది. స్వామిధిపతి ధార్మికముగ వ్రలిచానిని అడుగుమండెను. కాలు పోయిన వైనికుని వంతు వచ్చింది. స్వామిధిపతి వానినొక చూడకుండ మామూలు ధోరణిని “ఏమోయి! నీకేమి జాపము వచ్చిందోయి?” అని అడిగెను.

వైని—చిత్రము. నాకోక కాలును మీకు రెండు కం ధ్లును తప్ప నితర లోకమేమియును లేదండీ

గుర్రమునకు చికిత్స.

ఒక వైనికుని గుర్రమునకు జబ్బుచేసినది. అతడు జంతు చికిత్సకునికి తెలిసెను. అతడోచికిత్సకు విధించెను. మని కొంతసేపటి కావైనికుడు వెలవెలబోవు మొగముతో వైద్యుని యొద్దకువచ్చెను.

వై—అయ్యో! మీమందు నా ప్రాణముమీదికి వచ్చింది.

వై—ఏమి? ఆమందు నొక గొట్టములోనుంచి ఆగొట్ట ముకొనను గుర్రమునోటిలోపెట్టి రెండవకోనను గట్టిగా నూద మని చెప్పితినిగదా?

వై—అలాగేచేసి నేను రెండవకోనను నోటిలోపెట్టు కొనునకి నాకన్నముండగ గుర్రమేపుదినది.

పండుగబహుమతి.

ఒక వర్తకు డొక వృద్ధశ్రీహితునకు కొన్ని పండ్ల నొక బుట్టలోపెట్టి తనకు కాణములోనున్న పిల్లవానిచే పంపెను. ఆపిల్లవా డతనియింటికిపోయి తలుపుతట్టెను. వృద్ధదేతలుపు తీసెను.

వా—తన నెవ్వరెట్టివళ్లు

వృ—అట్లుగాడు. నీవుగౌరముగా మాట్లాడకలెకు.

వా— ఎట్లు.

(వృద్ధుడు ఆపండ్ల గంప తానుకట్టుకొని పిల్లవానిని తన స్థానమున నిలువబడుచు నెను.)

వృ—అయ్యో చిత్రమండీ. పండుగదండమండీ.

పనవయ్యెట్టిగారు కానుందులకు బహుమతిగా పళ్లగంప పంపి నారండీ.

వా—సరే. ఇదిగో పండ్లు తెచ్చిండును నీకుబహుమ తనుపాలలా(అనిజేబులోచేయిబెట్టియిచ్చువానినితెలిపెను.)

వృ—ఏమిటది. నీచేతిలో ఏమియును లేదు.

వా—అదిగాడు. పండ్లిచ్చుకొని మీదనాకు నేర్పి నారుగదా పండ్లు తెచ్చినవానికి బహుమతి యిచ్చుకొని మీకు నేను నేర్పితిని.

నేనాని, వైనికుడు.

ఒక వైనికునికి మీసములు పొక్కుగానుండెను. అతడొక నాడు మీసములను పూర్తిగా గొరిగింపుకొనెను.

నేనా— ఎవరి నెలవుమీద నీవుమీసములు గొరిగింపు కొంటిని.

వైని— ఎవరి నెలవు లేదు.

నేనా— ఎందుకట్లు చేసితిని.

వైని. అందముగా నుండునని.

నేనా. నాకది తెలియదు.

ఈసాయంత్రము కవాతులోనికి నీవువచ్చినపుడు మా మూలు మీసముతో రాకపోలే బాగా జరుగదు.

వైని—మీసాలు నెలగుటకు మీరేమేనా మంతు ఇప్పి త్రే పెంచుతాను గాని నాకేమీ తెలియదు.

కమ్యతావుల వెదచెల్లునది సువాసనాద్రవ్యరాజము

ఆరోగ్యహాని స్పింట్ కలిపినదికాదు. నుగంభపుష్పముల రసము. నాలుగుదిండువులు చేతిగుడ్డపై వేసికొనినచో ఎంత మనోహరముగో యుండును. శిశువతానియందు నంజరత వానందము గలిగించగలదు.

వెల చిన్న సీసా 1-కి	...	0-8-0
,, మధ్యకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దసీసా ,,	...	2-0-0
నుగంభ కార్డు ,,	...	0-1-0

వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము.
సోలుపిజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ టెలిఫోన్ కంపెనీ,
నెం 158 జూమాయసీదు, బొంబాయి.
మదరాసు ఏజంట్లు:— మెంతాతా పురుషో క్షేత్రముల్లీ,
నెం 29, వైనాబాద్ రోడ్, పూలంగడిసమీపం, మదరాసు.

వారి కాపాఠశాల స్థితి ను వార్షిక తీర్మానము. —14 లేది సంవత్సరాల్లోపండుగ యగుటయు, నాడియునే ఘంటసాల గ్రామము వారి కాపాఠశాలయొక్క స్థితివార్షిక తీర్మానము జరిగుటయు నెంతయో సేత్రోత్సవముగ నున్నది. నుమారు 4 గంటలకు పాఠశాలముందు యేర్పర్యబడినట్లులములో సభసమా వేశమైనది. వాటికలకు నియ్యబడెనున్న బొమ్మలన్నియు మా చువారల కన్నులపండువముగట్లు కూర్చుండి యున్నవి సభ్యు లకరతాశములు మిమ్ముమిట్లు చూడ వేమో! నుబ్బారావు పంతులు గారు ఆ గాని స వాధి ప త్య ము క హిం చిరి. ప్రారంభమున పంతులు గారు గ్రామస్థులకు తేటతెల్లంబగునటుల విద్య ను కూర్చి నవ్వసించిరి. తరువాత ప్రధానోపాధ్యాయుగ కవయ్యుగాన పాఠశాల వృత్తాంతమును జదివెరి. వాటికలతో నలుగు రయ్యుగురు శ్రీవిద్య, వికవత్సమును చదివి దునుగా యువనస్థినించిన వైకుక పంతులుగారిచే వాటికలకు పాఠోపేక్షము అనంగ బడినవి. పిమ్మట ఘంటసాల పోలీసురణాధ్యక్షులు శ్రీ విద్యుమకూర్చి కొన్ని పద్యములుప్రసాది జరిపెరి. వాటికలచే జడ కొవుకు సావిత్రి శాటకమును ఒహుకమర్థతో ప్రదర్శింపబడి యది. సభాసంతరము పంతులుగారు శ్రీవిద్యుమకూర్చి తెప్పుచు బహుమతి నొందిన వాటికల దృష్టాంతముగ వాపిరి.

అమ్మకమునకు

మోటారు కారులు 1916 రకములు
18—22 H. P. మేప్పు వెల్ కాక్. రు 3250
20— H. P. ఒక లేండుకాక్ రు 4,500.
17— H. P. హావమో బైలుకారు రు 5,000.

ఈబండ్లన్నియు రీ స్పెర్లు గలవి. ఎల్కెట్రిక్ నెల్లుప్లార్లరు, ఎల్కెట్రిక్ బైలు, ఇతర పరికరము లన్నియు, ఇం దనున్నవియున్నవి.

వచ్చేవారము డెలివరీ యివ్వబడుచు కేటలా గులకు, నిరవినయములను నూపు వ్రాయును.

టెక్సకంపెనీ లిమిటెడ్,
మదరాసు.

కాటోర్ పాడరు
బిల్లులు, చీట్లు, ఈకలు చిత్తులు, మున్నగు క్రిమల బుట్టించు వుచు లను కలిపవచ్చును. 484-23 ఆ. 0.5-5

కాటోర్లు వత్తులు
కోమలను, ఈగలను నశింపజేయుచు, పారడోలును 240 కట్టులుగల పెట్టె 1-కి అ 12
మీద కరవద్దామును చీనులను వడకట్టియ్యయి నల్లులను దోచుచు, ప్రస్తవేటికలను చిరుబలముడ కావాయును
సోలుపింజెట్లు:— డి. హార్ అండుకోర్, 1-11, ప్రింగర్పుస్ట్రీటు, బార్బిటాక్, మదరాసు.

ఆటోమోటో బహు(రిజిస్టరు)

ఆరోగ్యహాని స్పింట్ కలిపినదికాదు. నుగంభపుష్పముల రసము. నాలుగుదిండువులు చేతిగుడ్డపై వేసికొనినచో ఎంత మనోహరముగో యుండును. శిశువతానియందు నంజరత వానందము గలిగించగలదు.

వెల చిన్న సీసా 1-కి	...	0-8-0
,, మధ్యకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దసీసా ,,	...	2-0-0
నుగంభ కార్డు ,,	...	0-1-0

వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము.
సోలుపిజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ టెలిఫోన్ కంపెనీ,
నెం 158 జూమాయసీదు, బొంబాయి.
మదరాసు ఏజంట్లు:— మెంతాతా పురుషో క్షేత్రముల్లీ,
నెం 29, వైనాబాద్ రోడ్, పూలంగడిసమీపం, మదరాసు.

విరోధా మహా సంగ్రామము

సిక్కులపై కుల ప్రతాపాతిశయము - అరబ్బుల నోడించుట.

మాంటిస్కోరాజుగా రింకను స్వదేశమందే యుండుట.

అంగ్లనాకాదళము - సర్. ఎడ్వర్డు గ్రేగారి ప్రశంస.

సాల్వాసింధుకాళి ముద్దము - విచారణకు అదను గాదు.

ఇంగ్లాండు

జనపసారిమీద ఎగుమతిపన్ను.

లండను జనవరి 21:— అంగ్ల దేశమునకును అంగ్లమిత్ర మండలివారి దేశమునకును పంపబడు జనపసారకు తప్పకట్టిన దేశములకు పంపబడుజనపసారకు ఎరువులతోన్న విధింపకలెనని దండివాణిద్య సభమువారు తీర్మానించిరి.

నిర్బంధపై నిక శాసనము.

లండను జనవరి 21:— పార్లమెంటు ప్రజల సభలో నీ శాసనములో వ్యాఖ్యపాఠములనుగూర్చిన రెండవ భాగమును గూర్చి ముచ్చటించుచు కార్మికసభ్యులకొరెనిద్యము పూర్తి గానంగీకరింపబడునని లాంగుగారుచెప్పిరి. శాసనములను అను కూలముగ పని జరుగకలెననుభావమే చర్యలో అందరు ను కృతవరణి, బోనసలా గారును బాసగా చర్య నలిపి రని సోదరుగారు ప్రశంసించిరి.

సదర్లందునాక మునుగుట.

లండను జనవరి 21:—12-12-15వ తేదీని బొంబాయికి వచ్చిన సదర్లందునాక ఈ నెల 17వ తేదీని ముంచబడినది. 19 వ తేదీని నావికులను కాపాడి మార్చుట 20 వ తేదీని తేర్చిరి. ఒక కళాను చరిత్రయెను.

ప్రమాదము చేయిమరకన్

మరణము.

లండను జనవరి 21:— మెట్టమెండట అంగ్లసమాధి మునె విమానముచూచుచేసిన ప్రమాదము చేయిమరకన్ చనిపో యెనని తెలిసినది.

నిర్బంధ పైని సేన

మృతిలెండు

ఇల్లింకుటన్న జనవరి 20:— శ్వచ్ఛంద పైనిక సేనా విధానము వృద్ధిపరచును పుష్కరసాసముల నొసకపోయినవో నిర్బంధపైన ప్రతేకపెట్టబడునని మేసిగా రొకప్రసంగమున వాదించిరి.

లండను జనవరి 20:— పార్లమెంటు ప్రజల సభలో పెన్సెంటు గారు వైచట్టమునకును ట్రైబ్యూనలులకును గల సంబంధమును వివరించిరి. వివాదములను విశేషసేవలను పని రాని వారికిని ఈ చట్టము వర్తింప నేరదు. ఇతరులు తమ ప్రస్తుతస్థులములలో విదేశసేనకంద నమొని చేయుచు కొనవచ్చును ముందు వివాదములలో ఇట్లొనరించుకొన నీకిది విశేషాకాశము కలదు. ఇట్లు స్వచ్ఛందముగ నమొను చేయుచుకొనని వారు కటాలములనుండి విడుదల చేయబడి నిర్బంధము చేర్చబడుదు. అంగ్లదేశసేనకులమును నియోగింపబడిన ట్రైబ్యూనలుల పైనికుల మి హాయింపకలయు నను నవరణము నిరాకరింప బడినది.

మెసపోటేమియా యుద్ధకార్యములు.

లండను జనవరి 20:— మెసపోటేమియా యుద్ధములగుర్చిన వివరములు తెలియజాత. మెసపోటేమియాలోని అంగ్ల సేనలకు, పారసీకములోని రష్యనుదళములకు సహకారము గలిగియుండెను అశుభమును సెట్టిసమాచారమును రాతదని చేపట్టెనుగాని ప్రజలసభలో ననిరి.

మిత్రమండలివారి కార్యాచరణ సభలు.

లండను జనవరి 20:— ఈసభలకు మరొకరి కాలము జరుపుటకు ఏర్పాటులనుపంపబడుచున్నది అస్పిక్తమంత్రి గారు ప్రజలసభలో వెల్లడించిరి.

సల్వా అఖిలే యుద్ధకార్యములు.

లండను జనవరి 20:— ఈ యుద్ధకార్యములగుర్చిన ప్రస్తుతము దగ్ధాత్మజరిగింతుటకు వీలులేదనియు కానిముందు దగ్ధాత్మ చేసి వ్యాధివ్యాధులను చంపిలింపబడునని అస్పిక్తమంత్రి గారుప్రజలసభలో ననిరి.

అంగ్ల నాకాదళ ముట్టసి.

లండను జనవరి 20:— నాకాదళముట్టడి సభవారికి నూచించు ముట్టడి పార్థకమయ్యెను అను సంశయము మేదురు పొంటు గారు తెలిపికొనగోరి. ఈ కృతవహము లన్నియు రాబోవు వారమున చర్చింపబడునని తమకు తెలియబచ్చిన దనియు, విశేషకార్యాలయమువారిచే నాకాదళము అపమర్థక వొందింపబడెననువాక్యము చాల అశాస్త్రమనియు సభ్య రహితమునియు ఎడ్వర్డుగ్రేగారు జవాబు చెప్పిరి.

కర్నలు పొండ్లి వి. యమ్. యన్.

లండను జనవరి 20:— నీరు రాజుగారికి ఆనరరీ స్థల నుగ నియమింపబడి రని గెజెటులో ప్రచురింపబడినది.

శత్రువులతో వ్యాపారము.

లండను జనవరి 20:— శత్రువ్యాపార శాసనములు బహుళము చేయబడినవి. శత్రువులచే పరిపాలింపబడినగాని, వారిపూర్వలాభమునకు గాని, కొంతలాభమునకు గాని ఇటుగాని శత్రుదేశములగాని చేయబడుచుండిన వ్యాపారము శాస్త్రుదేశము వాణిజ్యవృద్ధివారికివాక్కుకలదు. జర్మనీవారిచేజప్తుక చేయిం చబడిన ఏ ప్రత్యేక ఉపకరణమును గాని ఔషధమును గాని వారమ్యులదగుండ చేయింపకలదు. శత్రువులకు లాభింపజేయు చున్నవో వారిచే పరిపాలితమగుచున్నవో తెలిసికొను నిమిత్తము ఇంస్పెక్టర్లు శ్రీతి వ్యాపారమును పరీక్షింపకచ్చును. వాటాదార్లలో గాని, డైరెక్టర్లలో గాని శత్రుదేశములనుండిన కంపెనీని రిజిస్టరుచేయు రిజిస్ట్రారు నిరాకరింపకచ్చును. శత్రువులకు వాటాను ట్రాన్స్ ఫర్లు చేయరాదు. అంగ్లదేశములో శత్రుదేశవ్యాపారమున పరిగణింపబడు వ్యాపారమును అంగ్ల దేశమునందు నమోదుచేయబడిన ర్తనంభము అంగ్లదేశమును కాక మరొకదేశమునకుచేసిననుబాడ అసంభుమువారు వ్యాపారముచేయుచుండనికొధింపబడుదురు. శాసనములో ఆటంకములు యుద్ధకాలముననెగాక కొన్నిసార్లుయు తరల వగునంతవరకు వర్తింతును.

రిజిడము నాక.

లండను జనవరి 20:— ఈనాక మరల నీటిపై తేలిన ట్లొనర్చబడినది.

ఇండియానుండి ఎముకల ఎగుమతి.

లండను జనవరి 20:— ఎముకల ఎగుమతిని నిరోధించిన వాగుండునని ప్రజల సభలో సర్. జె. రీసుగారు చెలికిరి. ఈ అంశము ఇండియా వారతనమునకు తెలియజేయుదుమని చేంబర్లెస్ గారు బదులు చెప్పిరి.

ఆస్ట్రేలియా

హాలండు ఎగుమతులు రద్దుపరచుట.
మెల్బోరన్-జనవరి 21:— హాలండు దేశమునకు ఏ వరు కలవనూడ ఎగుమతిచేయరాదని ఆస్ట్రేలియా వారతనము వారు ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రేలియా జర్మనీదేశముల సంబంధములు
సిడ్నీ జనవరి 21:— యుద్ధమునకు పూర్వము జర్మనీ దేశము వెలాయించిన ప్రతి ఆధికారమును మనము రద్దుపరచు వలెను. అట్లొనరించిన ఇకముందు మనల నాదేశము వాధింక జాలదని హ్యూనుగా వాక్ ప్రసంగమున నడిచిరి.

పారసీకము

పారసీకము.

పెట్రోగ్రాదు జనవరి 21:— ముందుతోనిండిన కను మల గుండ రష్య సేనల శ్రమనడి ముందున కేగివె. ఎస్టోరెనటు పొగింతులనుండి యూరోపుకు రష్య సేనలు పోవంద నిరోధింప నెంచిన వెలుముండి ప్లవర కాదుల నీసేనల చట చుట్టుముట్టి యోడించినవి. చాలయండి విప్లవకారులు వైడి లుగా పట్టుకొన బడిరి.

ఫ్రాన్సు

అంగ్ల విమాన దళములు.

లండను జనవరి 20:— ప్లాండున్నలో అంగ్ల వైమానికు లు ఎల్లపుడు మాట్టడికార్యములనే జరుపుచున్నార. మాటి మాటికి జర్మను వైస్యవంతుల జొచ్చుకొనుచుండిరి. జర్మనులు తమకు గతుణమాత్ర మొనర్చుకొనుచున్నారు. ఇందులకు మా త్రమె వారి మారిన ఫోకరుమనము లుపకరింపకలవు. ఫిరంగిదళములకు మాద్దదర్శకు లగుటయు శత్రు సేనా రహస్యముల నరయటయు మాత్రమె విమానములముఖ్యోద్దేశ మై యు న్నది. ఈ విషయమున అంగ్ల విమానములు తమవిధుల చక్క గ నిర్వర్తించినవి. మిత్రమండలి వైస్యవంతుల వెనుకభాగము నకు జ్యములు రాగలిగిన మిత్రమండలివారికి గూడ ఫోకరు విమానములకు సరియర విమానములు కలవు. జర్మనులు అంగ్ల వైస్య వస్యములు ప్రచురించితమ వస్యముల ప్రచురింప మా నుచుండిరి. అంగ్ల విమానదళ సేనతో అంగ్ల యోధ్యోగులు తృప్తిపెరి యున్నారని ప్రజలసభలో పెన్సెంటు గారు నడిచిరి.

వరాసువారి ప్రకటనము

లండను జనవరి 21— పొము, ఏవరులకు నదుమున ఫిరంగిదళము మెల్లెనుకదకుండు శత్రుశిబిరమునై తమ ఫిరంగులు బ్రయోగించుటచే కొన్నివోట్లు చేయబడును, కొన్నివోట్లు నివృంతుకొనుటయు సంభవించెను. ఎన్నెకు తరమున శత్రు సేన యొక వానినై అగ్నినిగురియించి దారి చెల్లచెద రొన్నరీతిమి. ఇతరస్థలముల ఫిరంగిదళ ముద్ధములు జరిగినవి.

విమానయుద్ధము.

లండను జనవరి 21:— నిన్నున 14 విమానయుద్ధములు జరిగినవి. రెండు శత్రువిమానములు జర్మను వైస్యవంతులలో నికి తరిమివేయబడినవి. మేముక విమానమును వస్య మొందితిమి. ఫ్రీకోట్లకర్ల నొక ముండుగనిని బ్రేల్చితిమి. ఈదినమున అంత యు శాంతముగ నున్నది. మాయాజకంపై ఫిరంగుల రాద కొంత తగ్గినది ప్రచురింపబడినది.

రుష్యా

జర్మనీ విజ్ఞునకు తూర్పుననుండు సరిహద్దున యుద్ధము.

లండను జనవరి 20:— అసంఖ్యాకములగు రష్యను సేనలు పెక్కుతరముల మాట్టడినలుపుచుంటున్న సీత్రదేశమున నూతనయుద్ధము బదులు దీరినది అస్ట్రీయనులు ప్రచురించిరి.

బెసరేలియా యుద్ధభూమి.

రష్యను సేనల ఒత్తిడి.

అముట్టగ్రామ జనవరి 20:— ఈ యుద్ధరంగమున రష్య ను సేనల ఒత్తిడిని అస్ట్రీయను లధికముగ జెందుచుండినట్లు వారి ప్రకటనములను బెలియుచున్నది. ట్రాపారాన్ ట్టు బోజోలకు నడుమ గంట గంటకు రష్యనులు అధికముగ సేనలతో అస్ట్రీయనుల తలపడుచుండిరి. ఇతరస్థలముల రష్యనులు నిన్నటి దినమున అస్ట్రీయను కందకముల జొచ్చుకొని రని ఆఖికటన మున వివరింపబడినది. దినమంతయు ఏప్లాన్ జెర్మనీనుగారి సేనలపై ఫిరంగిగుండ్లు ముచ్చగునని వర్ణించుచుండెను.

జారుయొక్క కృతజ్ఞత.

పెట్రోగ్రాదు జనవరి 20:— కాసనగు సైన్యము లాన ద్విక భువనుగ సేనకు చక్కరి కనకృతజ్ఞత నావైస్యముల కరిగించెను.

కాకసురంగ యుద్ధము.

పెట్రోగ్రాదు జనవరి 20:— 70 పైళ్లు నిడివి గల యుద్ధభూమిని ఘోరఘోటునకు తరమున నుండు బలముగ సానములనుండి రష్యనులు తురుక్క సేనల బారదోలిరి. తురుక్కలు భయాకాంతులై చెల్లాచెల్లై బలవరుకు బడిన ఎల్ల రము సమభూమికి పారిపోవు చుండిరి. అని అధికారు ప్రకటించిరి.

రహస్యవారి ప్రకటనము.

వెట్రోగారిని జనవరి 20.—జర్నలిస్టులకు ఈ న్యాయసభకు గూఢాచారిత్వమును శత్రుత్వము నొక దానిలో కొంతభాగమును దొమ్మియొకరి బట్టుకొంటిమి. ఈ స్థానమును మరలబట్టుకొన శక్తులు రిహస్య ప్రయత్నించిరి. బలమును నష్టములు వారికి కలిగెను. కాని సభలవారోధము కాలేదు. కాన మరంగమునును సైనికులు తుదకు సేవలవెంట దరుణముండిరి. వారిలోపుయండిన తుదకు సైనికులు సామగ్రి విశేషముగా నష్టమునుచున్నది. దిన్నెప్రదేశమున మనుబద్ధులైన నరుదులయందొక శత్రుత్వమునైఫిరంతులగాల్పి విజయమొందితిమి. స్త్రీసామగ్రిభాగమునై గూడ వెళ్ళుచున్నట్లు నొనర్చిరి. కాని మేము వారల తిమివేసితిమి. చుట్టూ దోహ 17 వ తేదిన చిన్న ఆశియా ఈశాన్యతీరమున దోహ 168 వర్తకశాలకు భస్మంమొకరించినది. వీరిలో 78 ఆహార పదార్థములతో నిండియుండెను. కెప్రిక్వికర్త ఆయుధసామగ్రి కొందరి సైనికుల మావశ మొకరునుకొంటిమి.

వెట్రోగారు జనవరి 20.—కాకను ప్రదేశములలో రహస్యము తుదకు స్థానముల జొచ్చుకొనుట చాల తీవ్రముగచున్నది. తుదకు ముగిసిన తుదకు సోదరుల శత్రువుల గొని పోవుటనై వేళలేక పోయెను. రహస్యము సైనికులకు దానియం తెలుసు వందలకొలది కనములు గాన వచ్చెను. తమ మార్గమున రహస్యము సేవలు ఆకాశ మిత్తుననుండు కొండల దాటవలసి వచ్చెను. మంచు కరిదకముల ద్రవ్య సుభందినది. ఎర్రెరమునకు 88 మైళ్ళు తూర్పున ఎరెవ్వనద్దమందు కెవెకె ఆన పురము ను రహస్యములు బట్టుకొనిరి. ఇటువీరి కధికమగు దొంగిలకొరకెను. పారశీకమున ఉరుమును సరోవరమునకు వైర్చి భాగమున జరిగిన యుద్ధమున రహస్యములు పరిస్థానవాస్తవ్య దక్షిణమునకు తరిమిరి.

ఇటలీ

ఇటలీయనులు శత్రువుల ముట్టసి తొలగ గొట్టుట. రోము జనవరి 20.—శత్రువులు కిమిను బాక్టోలవై ఫిరంగులను కాల్చి కిమిను వద్దని పుంటు కొనెను. స్పాదా కాల్టోనాజ్జో వేషముల పులిగా మేము ముట్టడించితిమి. ఇక్కడ వైలుబండ్లు చరించు చున్నవి. పెంట మెరియ పర్వతములవై సోమకారమునాటిరాత్రి శత్రువులు ముట్టడి పలికిరి. మేము వారల తుదకుగొట్టితిమి. శత్రువులైన కలు 80 మంది చచ్చి పడియుండిరి. అని ప్రకటించ బడెను.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

రోము, జనవరి 21:—మాస్కి పటాలములు రాత్రి భాగమున దట్టముగ మంచుపడుచుండ 10వేల ఆకులనుల ఎత్తునందు పోర్టలిన కనము కెగబాకినది. సైన్యములు మాంటి మెలెలోనికి దిగి తమవై వర్షించుచున్న అగ్నిని లక్ష్యము చేయక శత్రువులు తాలూకుదారు గృహముల రెంటిని ధ్వంస మొనరించెను. చుండుగలు ప్రేర్చి వేసిరి. మరక్షితముగ చరిలినది.

జర్మనీ

జర్మనీవారి లంచపు యుద్ధయాత్ర. న్యూయార్కు జనవరి 20.—పదునైదుకొత్త దేశములలో జర్మనులు లంచముల నొనగిరి. ఇందువిషయమై వారికి ఏడు కోట్ల డెబ్బుగిలక్షల పానులు వ్యయమయ్యెను. పారశీకదేశ ప్రముఖులకు భోగినీశ్రీలను, వీరాదేశప్రముఖులకు వెద్దవెద్ద మందిరములను, గ్రీకు దేశస్థాయవారులకు మోటారులను ఎవరికి తగ్గుటవారికి లంచముల నీకీరినట్టిది. అనిసిట్సుబర్గ్లోని పాన్ యూరోపు ప్రత్యేక విలేజుకు ప్రాసెను.

బల్గేరియా

డెడిగాచి పూట్లకీ. లండను జనవరి 21-24 యుద్ధశాకల: మంగళవారము నాడు నానుగు గంటలసేపు డెడిగాచి వై ఫిరంగులను వేసెను. నానుగు గుర్రములు మాత్రమైనవి. ఆరోహణనే 16 యుద్ధ శాకలు పోర్టోలోగనుదిన సుధ్యాహ్నము 1 గంటకు ఫిరంగులనుకాల్చి సారంభించినది. సాయము 5.30 గంటలకు పట్టణము తినుబడినది. పోరాణములెరు అని బల్గేరియావారు ప్రకటించిరి

అమెరికా

మెక్సికో కలవరము. ఎలసాస్ జనవరి 21:—కరంజాగారి సేనలు జనరలు విల్సన్ పట్టుకొనెనువార్తనిర పడినది.

అమెరికావారి నాకాదళములు

వాషింగటన్ జనవరి 20:—అమెరికావారికి అధిక భనము కలదు. కాకాదళముల నెత్తిండుచున్నచో యుద్ధానంతరమున నాకాదళములకొంప అమెరికావారు రాష్ట్రాధిపతుల నందర సమావేశమునకు బిలువవచ్చును. అకానూచమును నాకాదళ గావ్యధర్మ దళములయొక్క కమిటి ప్రతినిధుల కొనర్చెను. సభచోనర్చుకొనిత్రైపు అమెరికావారి నాకాదళములు హెచ్చు మందిట అనవరముని కమిటిచారు వాదించిరి.

హాలండు

హాలండులో వందలు. ఆమ్స్టర్డాము జనవరి 20:—వరదలు తగ్గుచున్నవి. వరద లతి తీవ్రముగ నుండినచోటకు పర్వతండుకర్త ఈ ఉదయము వీరు ఒక అడుగు తగ్గినది. నిన్న రాత్రి తుపాను పట్టినది. వరదలవలన ఇండ్లవీధులకు చాల నష్టము జేరినది. తుపానువలన ఉరిగిన పుండువై సువ్యజల్లినట్టెనది.

స్వీడను

కాగితములగుజ్జ ఎగుమతి. లండను, జనవరి 21:—స్వీడనుదేశమునా రాజేశము నుండి కాగితములగుజ్జను ఎగుమతి చేయరాదని కానింది. ఆంగ్లేదేశమువారు స్వీడనుకు వెళ్ళవలసిన వరకులను పట్టుకొని నందుకు ప్రతిక్రియగా స్వీడను వా టిలుచేసిరి. దీనివలన వార్తాపత్రికల తుదయోగించు కాగితముల వెల చాల హెచ్చునని నిజము తెలంచుచున్నారు. ఆంగ్లేదేశమునకు ఈగుజ్జ స్వీడను నుండియే రావలసియున్నది. కనడాలో నీగుజ్జ న్యాయముగ చేయబడుచున్న ను దానిని అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవా రుదయోగించుకొనుచున్నారు. ఈసమస్య త్వరచా పూర్తిగాకున్న వార్తాపత్రికలపరిమాణము చాల తగ్గింపబడు నని తెలంచుచున్నది. ప్రస్తుతము ఆంగ్లేదేశములో కాగితములు విస్తారముగా నిజమయ్యున్నవి.

గ్రీసు

కార్యుద్ధివి. లండను జనవరి 18:—అల్బానియా యుద్ధమునకు కార్యుద్ధము మూలస్థానముగ చేసికొనుటకు పరానువారు తెలంచిరి. అవిషయమున పరానువారు కేవలీనారును సెర్వియా వారును కలసి పోచేయుచున్నారు. సజానికాలోని సేనలు బల్గర సేనల కలియకుండ చేయును. వారు మొకావీరినకు శోధు చేయుచుచున్నాడు అని బెర్లిన్ నకు పుకార్లున్నప్రతీక వ్రాసినది.

పిరేయసులో మిత్రమండలి సేన.

లండను జనవరి 18:—మిత్రమండలి సేనలు గ్రీసులోని పిరేయసులో దిగుటకుగూర్చి భిన్న వార్తలువచ్చినవి. వారు ఆచటికి బోయిమాది మరల నాకలలో నెక్కిరని యొక వార్త నుబుచ్చుచున్నది.

సర్వియా

శత్రు సేనలు మొనాస్టిరును విడుచుట. లండను జనవరి 20:—మొనాస్టిరునుండి జర్మను బల్గేరియనునైన్యములు ఉత్తరమునకు బోవుచున్నవి. వీరు బహుశ: రహస్యంగమునకు బోవచ్చును. మేసిడోనియాలో వారికి ఆహారపదార్థములు లేక చాల యిక్కట్లుల నండుచుండి రని పరానుదేశ యుద్ధవిలేజులకు భువనపరచుచున్నారు. ఏథెన్సునగరమునందు శత్రు రానువారి కార్యాలయ ములోనుండు వస్తువులు ముచ్చగునని మేసిడోనియాకు మార్చ బడుచున్నది. కొందరు సర్వియనులు తమయిండ్ల జేరుకొనిరి. కాని రాత్రిపడిన యనంతరమున వీధులలో గనుపడిన ప్రతి సర్వియా దేశియునకును జర్మనులు మరణదండము విధించుచుండిరి. చిన్న చిన్న నేరములకు సహా శ్రీ పురష విసత్తు లేక జర్మనులు వారిని బహిష్కరప్రదేశముల కొరదాలతో గొట్టుచుండిరి. ఈవాధల భరింపలేక ఈ సర్వియనులు సెబోని కొడు వారిపోవుచుండిరి. కోము:—డాక్టర్లు పరీక్షయొకరిని వైరిక సేవ కనర్చు అని నిర్ణయించినవారలకు మరల సరికొంటువారు. గాయములు నివ్వుగు వాధలనుండి విడుదలైనవారు మరల వైన్యములలో జేరుదురు.

సెర్వియా దొరతనము.

ఏథెన్సు జనవరి 20:—సెర్వియను దొరతనము కన్యకను చేరినది.

మాంటిస్ట్రో

మాంటిస్ట్రో ప్రధానమంత్రి బ్రిండిజి జనవరి 20:—మాంటిస్ట్రో ప్రధానమంత్రి ఇటలీ చేరెను. మాంటిస్ట్రోవారు శత్రువులొనగిన వరకుల నిరాకరించిరి. అన్నిరంగముల యుద్ధము ప్రారంభంపబడెను. రాజుగా రును పుత్రులును ఇంకను మాంటిస్ట్రోలో నున్నారు. వారు దేశమును రక్షించుటకు కడపటి యత్నములచేయుచు సైనికుల గూడదీయుచుండిగని మంత్రి తెలియజేసెను.

మాంటిస్ట్రో రాజు గారి తలంపు

పేరిసు జనవరి 20:—మాంటిస్ట్రోను విడుచుటయు తటస్థించిచో, మిత్రమండలి మాంటిస్ట్రోను తప్పుక నవాయ మొనరింకల రని నికొలను రాజుగాను తెలంచుచున్నాడు.

మాంటిస్ట్రో ఆస్తి యాల సంది రాను భారములు.

కోము జనవరి 20:—సంది రాను భారములు సెగలేదని యా మరల యుద్ధము ప్రారంభ మయ్యెనని మాంటిస్ట్రోను కర్నలు జనరలు భృతపరచెను.

మాంటిస్ట్రో రాజీయు రాజపుత్రికలును.

బ్రిండిజి జనవరి 20:—మాంటిస్ట్రో రాజీగానుకు పుత్రికలును ఇటకు వచ్చి కోమునకు వెళ్ళి, నికొలను రాజుగాను నుట్టాలిలోనుండి సేవ సిద్ధ మొనర్చుచుండిరి.

మెర్సమెట్రును వద్ద యుద్ధము.

లండను జనవరి 20:—కొప్లెను దివియును మెర్సమెట్రును వద్ద జరిగియుద్ధ వివరముల న్యూజిలెండు సేనలతో అధికార యుద్ధంలేఖకుడు తెలియబరచెను. న్యూజిలెండు 15 వ సిక్కుపటాలపు, ఆస్ట్రేలియా గుర్రపుదళ ఆంగ్లవారిదళ సైనికులు ఆరబ్బిపటాలము నోడించి. వారిలో 200 మంది చంపబడిరి. మనకు 80 మంది సైనికులు నష్టమైరి. మెర్సమెట్రును నకు 7 మైళ్ళ దక్షిణమునందు పర్వతమునకు దొంగులో ఆరబ్బిలు శిబిరముల నిర్మించుకొనిరి. శత్రుస్థానమువై ఫిరంగులు కాల్చబడెను. శత్రు ఫిరంగుల నుండి అగ్ని గురి యొచుండ సిక్కు న్యూజిలెండునైనికులు శత్రు వైన్యశిబిరమునకు 200 గజముల దూరమునకు వచ్చుకొనిరి. ఇటునే నిజమగుయుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. సిక్కులు భోగ్యసాహసములతో ముందుకుబోయిరి. రక్షణసాధనముల వీరు పరిగింపరైరి. వీరికొకడ న్యూజిలెండునైనికులకు కడు ఆశ్చర్య మొదపినది. సన్నీలతో నెదిరించి తుట్టుకుదకు ఆంగ్ల వైన్యము శత్రువుల పారదోలెను.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నో టీసు.

ఈక్రింద వివరింపబడినట్టి 1916 సంవత్సరం 1 వ-తేదీ ఏప్రియలు లగాయుతు ఒక సంవత్సరము కాలమునకు కోరబడిన కంప్రొమిస్సులకు గాను మెర్సమెట్రునుకు తెండర్లు, 1916 సంవత్సరము జనవరి 12 నుండి 31 వ-తేదీ సోమవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటల పర్యంతము మదరాసు కార్పొరేషన్ ప్రసిడెంటువారివలన వట్టబడును.

అగ్రిమెంటు తెండరు, మున్నగు అమ్మపూరముల జత ఒక్కొక్కటికి ఆయా కంప్రొమిస్సులపేళ్ల కెదుట తెలియకరుపబడిన మొత్తమును మదరాసు కార్పొరేషన్ రివిన్యూ ఆఫీసరుగారివద్ద చెల్లించినచో, సదరు ఫారములు బడతాయి. ఈసాము తెరిగి మజరా యియ్యబడనేరదు.

ఇట్టిఫారములలో చెప్పబడియున్న వస్తువులకు లోబడి, ఈ ఫారములపై వ్రాసినపుకొనబడు తెండర్లుమాత్రమే ఆలోచించబడును.

1. నియామకము కాబడినట్టి అధికపుపనుల చేయించుటకును, చిల్లరపనులను చేయించుటకును కంప్రొమిస్సు. రు. 5/-
2. పంపులు (Power Lamps) వెలిగించుటకు కంప్రొమిస్సు. రు. 3/-
3. నర్సుడిస్టామెంటు కంప్రొమిసింకములు } డి. ఎస్. కె. కోట్టు, డి. ఎస్. కె. ఆస్సా. ఎం. మదరాసు 21 జనవరి 1916. ఇన్స్. కె. ఇ. ఇంచినీయరు.

విషయానుక్రమణిక.

విశ్రాంతి	3
విశ్రాంతి కాలము	4-5
విశ్రాంతి కాలము	6
విశ్రాంతి కాలము	7
విశ్రాంతి కాలము	8-9
విశ్రాంతి కాలము	10-11-12
విశ్రాంతి కాలము	13
విశ్రాంతి కాలము	14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ రము జనవరి నెల 22 వ తేది

శనివారము.

సంరక్షణ సుంకములు.

అనిర్బంధవ్యాపార మాత్రమే విన వాడే వ్రాసితిమి. దానికి సంబంధించి నేటిదినపు తంత్ర వార్తలలో నొక తంత్రవార్త ముఖ్యముగా గల నింపదగినది కలదు. ఆంగ్లభూమిలో వ్యాపార వ్యవహారములను కనిపెట్టుటకు ప్రభుత్వపు శాఖలలో నొక శాఖ నియమితముయి యున్నది. దానికి బోర్డు అఫ్ ట్రేడు అనగా వ్యాపారాధికారసంఘము అని పేరు. ఆ అధికారసంఘపు సభ్యులు మంత్రి మండలిలో సభ్యులుగా నుండును. అట్టి అధికార సంఘమువారు ఇటీవల నొక యువసంఘమును ఏర్పరచి ఆంగ్లభూమిలోని పరిశ్రమలకు అభివృద్ధి పరచు మార్గము లోచించిపలపిన దని ఆజ్ఞ యొసంగిరి. జర్మనీ ఇటీవల ఆంగ్లభూమికి ప్రబల ప్రతిస్పర్ధి యై వ్యాపారము నడుపుచు వచ్చెననుట లోక మెరిగిన సంగతియే. కొన్ని వస్తువులకు ఆంగ్ల భూమి కూడ జర్మనీమీదనే ఆధారపడుచునే వచ్చినది యనుట యుద్ధమునకు ముందును తజ్జులకు తెలిసియే యున్నను యుద్ధమునకు తరువాత లోకమంతటికిని ఎరుకపడియున్నది. ఇటీవల ఆంగ్ల భూమిలో రంగులపనిని ప్రబలజేయుటకు చేయబడిన మహాప్రయత్నములును ప్రకటితములే. కాని ఏ శత్రువున కెట్టి యాముఖ ముపయోగించ వలయునో అట్టి ఆయుధ ముపయోగించనిది విజయుల మగుట తటస్థింజాలదు. జర్మనీ తన సర్వవ్యాపార బలమును సంరక్షణపద్ధతినే కట్టుకొని వచ్చినది. జర్మనీ మాత్ర మననెల? లోకములోని అనేక వాగరక రాష్ట్రములు ఈ పద్ధతినే అవలంబించి యున్నవి. ఎచ్చట జాచినను నూటికి 40;50;80;120 ఈ రీతిగా దిగుమతి సుంకములు కానవచ్చుచునే యున్నవి. పందొమ్మిదవ శతాబ్దారంభమున రమారమి 1846-వ సంవత్సరప్రాంతమువరకును ఆంగ్ల భూమిలోని ఇట్టి సుంకము లుండుచునే వచ్చినవి. అప్పటికి నొక్క ఆంగ్లభూమియే యంత్ర యుగమున తలయెత్తికొనుటకు జేసియు ఎదురుపడి పోటీ నిలుచు నితర రాష్ట్రములు లేకపోవుటను జేసియు దిగుమతి సుంకములు తీసివేసిన యెడల అపకృష్ట వస్తువులు సులభతరభవము లగును గదాయను నాశచే ఆంగ్లభూమి అనిర్బంధ వ్యాపారము నకు సంకీర్తనము కై కొనునది యయ్యె. పిదప తల

యెత్తిన జర్మనీరాష్ట్ర రాష్ట్రములను జూచియు సామాన్యము లోని అధిని వేశముల కోరికలను గమనించియు కొందరు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు అనిర్బంధవ్యాపారము ఇకముందు పనికిరాదని వాదించ నారంభించిరి. కాని ఆంగ్ల భూమియొక్క పూర్వాచార పరాయణత్వము నిన్నటివరకును అనిర్బంధ వ్యాపారమే యన్ని యాధికారములకును నావధానిని వాదించుచు వచ్చెను. తుదకు ఇటీవల రంగుల పరిశ్రమ విషయము పొడవూపినప్పుడును కూడ నయ్యదిప్రత్యేక మొక్క పరిశ్రమకు సంబంధించిది యనియు అనిర్బంధవ్యాపారము మొత్తముమీద గట్టిగా నున్నట్లే యెంచవలసిన దనియు కూడ వాదములు జరిగెను. నేటిదినము సామాన్యసమస్యయంతయు విచారణకు రానుండుటను జేసియు మిత్రమండలి శత్రువ్యాపారమువైని గూడ యుద్ధము నడుప నెంచుటచేతను ఆంగ్లభూమి తన ప్రాచీనాచారము మొక్క బలహీనత్వమును చక్కగా గుఱుతింప గలిగినది. అనిర్బంధవ్యాపారమును వదలుటను మొదట సూచించుట ఇదివరకే తెలియజేసితిమి. నేటివార్తలో స్పష్టముగా దిగుమతి సుంకములు నేయుటను గురించిన ప్రశంసకలదు. అందులోని దిగుమతిసుంకములు ఒకటి రెండు వస్తువులకు సంబంధించి వైవబడునట్లు సలహా చేయబడలేదు. ఊరక జర్మనీని సిలుగులు పెట్టుటకు నై వేయబడునట్లు వర్ణించబడ లేదు. ఇది వరకు జర్మనీనుండి వచ్చుచుండిన ముఖ్య వస్తువులు హుడ్రెండు ప్రత్యేకింపబడి యున్నవి. ఆ వస్తువులను ఆంగ్లభూమిలో అభివృద్ధి చేయవలసి యున్నది. కాని యభివృద్ధికి వెంటనే దిగుమతి సుంకములు నైచుట తగునని వ్యాపారాధికార సంఘమువారిచే నేర్పరుపబడిన యువసంఘము వారు రిపోర్టుచేసి యున్నాను అట్టి పరిశ్రమలలో విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రములు, శాస్త్రోపకరణములకు పయోగపడు గాజు చేసి యున్నవి. జర్మనీ దిగుమతి చేయుచుండిన వస్తువులు ఆంగ్లభూమిలోనికి నిర్బంధ ఇతర దేశముల నుండి కొంచెమునకు కొంచె మైనను దిగుమతి కాక యుండవు. కాని నిజముగా ఆంగ్లభూమి వ్యాపార స్వాతంత్ర్యము ననుభవించ వలయు ననినయెడల సాధ్య మైనంతవరకు తనకు కావలసినవస్తువులను తానే చేసికొనుట కర్హము. ఈ యభిప్రాయముతోనే ఆంగ్లభూమి నేటిదినము దిగుమతి సుంకములను తలపెట్టుచున్న దనుటలో సందేహము లేదు. ఇందుకు మేము సంశయించుచున్నాము. మొదటి కారణము ఆంగ్లసామాన్య విజృంభణచేచ్చయే యైనను స్వవిషయమునకు సంబంధించిన మరియొక విషయమును నీసంతోషమున సమీక్షింపుము. ఆంగ్లభూమి అనిర్బంధ వ్యాపారమున కంకిత మై యున్నంతకాలమును మనము మన పరిశ్రమలకు సంరక్షణ నడుగుట న్యాయమాత్రముగా నున్నను మన యవసరము లిట్టివి మనకష్టము లిట్టివి యని వారికి దెలియ బరచుట మిక్కిలి కష్టముగా నుండినది. నేటియనుభవమువలన సాంగ్లభూమియే కొన్ని పరిశ్రమలకు బలవత్తర ప్రతిఘటనము కలిగినప్పుడు సంరక్షణ యత్యవశరమగుచున్న దనుటను సామాన్యముగా సంగీకరించిన పిదప మన పరిశ్రామికసంరక్షణా

దోశనము సులభతరమగుచున్నది. అయినను మనకు నాందోళనము మాత్రము ఇంకను తప్పకయుండుట విచారకరము. కాంజర్యేటిపు కక్షయే యనిర్బంధ వ్యాపారవ్యతిరేకి. అందులోను మన ఇండియా కార్యదర్శిగారి తండ్రి జోసెఫ్ ఛేంబర్లెనుగారు నిర్బంధవ్యాపారముకు సంకణముకట్టుకొనినవారు. అట్లుండియును కూడ కాంజర్యేటిపు లంఘనములకు నీలాభమొనరు చేయుట లేమో యనిన ఛేంబర్లెను గారి కత్తెత్తనాచారముమైనను తండ్రిపేరుకు మనసంబంధములొ నిలువలేదు మర ఇండియా ప్రభుత్వమున ఉదారులు హార్డింజ ఇత్యాదులుండి హేదవ భూమికి మేలైనదితమకత్తుకు భేదాభిప్రాయరూపక మైనను చేయుద మనుకొనిన వారిని కూడ నిరోధించినారు. ఇందుకు ఈ కొక్కటి మే కారణము తోడు చున్నది. ఆంగ్లభూమిలో ఇండియా కార్య స్థానమున ఛేంబర్లెనుగారికి సలహా నిచ్చుచారు ప్రాస్పెక్టివ్ మెంబర్ ఇంజనీరులయ్యును. హైందవభూమి ఆంగ్ల పరిశ్రమకు విక్రయాంగణము, హైందవభూమిని ఎక్కువీచ్చియెడల ముందుకు సాంగ్లభూమి జర్మనీపరిశ్రమల నన్నిటను విన్నయై విజృంభించు నాటికి ఈ విక్రయాంగణము చేయి దాటి పోవచ్చును. కావున హైందవభూమి పరిశ్రామికాభివృద్ధి శీఘ్ర గమనమున పోనీయరాదు. అని వారు తలపెట్టినట్లు లున్నాను ఈ లోపుగ హైందవభూమి వ్యాపారము జపాను అమెరికాల స్వాధీన మగుచుండుట వారికిచేతమ కాబోలును. హైందవభూమిని పెరుగనిచ్చుట యగును. సామాన్యమునకు బలము సమకూరుట యగును. తమకును లేక హైందవభూమికిని లేకుండ చేసికొనునంతటి ప్రాస్పెక్టివ్ ఇండియన్ల వహించ రని గట్టిగా నమ్ముచున్నారము. మనుష్యుని వాంఛ లనంతములు. హైందవభూమి కొన్ని పరిశ్రమలలో నభివృద్ధి యైన యెడల అందులకు కావలసిన యువకరణములకయియే ఆంగ్ల భూమిలో క్రొత్తపరిశ్రమలకు గిరాకీ హెచ్చును. ఒకవిక్రయాంగణము కొన్ని విధముల స్వాభివృద్ధి నందినయంతనే వ్యాపారమున కెప్పుడును లోటురాదు. ఇది ఆర్థికతత్వము. దీనిని గమనించి అభివృద్ధి నందినతామే నేటిదినము నిర్బంధవాప్యారము సంగీకరించుట సంస్కరించుకొని త్వరలో మాయాంగ్ల సోదరులు తమ ప్రభుత్వమువారిచే మాకు న్యాయ మొనరింపింతురు గాక యని యెదురు చూచుచున్నాము.

ఉత్పాదక—పన్ను హెచ్చునా?

ఇంకను బట్టెలు అనగా మన దేశపు ఆదాయ వ్యయముల మదింపుపట్టిక విచారణకు రాలేదు. వచ్చుటకు అధమ పక్షము రెండు మాసము లైనను పట్టగలదు. కాని దాని వాసన లీపర్యాయము ఇప్పుటికి కల్గినవనుట స్పష్టము. ప్రజలకు రానుండు బడ్జెట్ సమయమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తపన్నులు వైచనన్నా రను ననుమానము కలిగినది. అట్టి క్రొత్తపన్నుల జాబితాలో ఇదివరకు ప్రభుత్వోద్యోగియుల యెదుట తయారు చేసి పన్నునిచ్చి ప్రజలమ్ముకొనుచు వచ్చిన మద్యసారము మున్నగు వస్తువులు చేరు ననియు వీనిపై వేయబడియుండు పన్నులు హెచ్చింపబడుననియు వార్త ప్రబలినట్లున్నది. ఆయా వ్యాపారములలో

నందువానికి నింతకంటెను నెక్కువనూచన యవ సరముకాదు. కావున వారువారు ప్రస్తుతమువ్యాపారమునకు ననసర మున్నను లేకయున్నను వస్తువు సిగ్గుగుచోట నిలువ యుండనిక సిద్ధమయినంత మట్టుకుసిద్ధమైనట్లు ఇప్పటికేలులవన్నులు చెప్పించి తీసికొనిపోవ నారంభించినారు. ఈ విషయమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గమనించి తమకుగల ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యములను అనుసరించి ఆరుమాసముల చెల్లుబడిగల యుత్తరువును ప్రకటించినారు. దానిననుసరించి పై తెగకు చేరిన ఏవరి శ్రమాగారమునుండి యైనను ప్రస్తుతావసరములను మించునట్లుగ సిద్ధమైనవస్తువులను వ్యాపారస్తులు తీసికొనిపోవవలెనని అట్టిక్షవర్తనను నిరోధించుటకు తగిన శక్తులను కొంద రధికారులకు నెసరిగినారు. దీనివలన నొకవిధమగు నూహ చేయవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తపన్నులను తలపెట్టియున్నారనుట ఇదమిద్దమని నిరూపింపలేకున్నను అవిషయము నాలోచించుచున్నారనియైనను సంగీకరింపకతప్పదు. క్రొత్తపన్నులు తలపెట్టుట సరియైనదగ్ధతయో యనుట మొదట నాలోచింపదగియున్నది. ఎక్కువగా ద్రవ్యము తాత్కాలికోపయోగములకు కావలసివచ్చినది నిజమే. ఇట్టి సందర్భములలో మొదట చేయదగినపని అప్పులు తీసికొనుటయే కాని క్రొత్తపన్నులు వైచుట కాదు. ఈనూతనమున మన ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిన వాటియందు యుద్ధారంభమునుండి నేటివరకును వస్తులు క్రొత్తగా విధింప నాలోచించి యుండలేదు. లేకున్నను లోపములు లేకయే పరిపాలన జరిగిపోయినది. ఆ పద్ధతియే ముందు సంవత్సరమేల అనుసరింపరాదో ఆలోచింప తగియున్నది. ఈలోపుగా అనగా 1917-వ సంవత్సరపు బడ్జెట్టు విచారణకువచ్చులోకల యుద్ధముముగిసినా హైందవభూమి క్రొత్తపన్నులు లేకయే లోకదారుణసంగ్రామమునుకడచినది యగును. ఇట్టి కీర్తిని సంపాదించుటకై నను మనప్రభుత్వమువారు ఇతరోపాయములలో పనిదిర్చుట మంచిది. అప్పులకు తమ వాతతాత్కాలిక కష్టములను గట్టెక్కింప గలిగినది ఇతర కాలములలో చేయు సామాన్య వ్యయములను సాధ్య మయినంతవరకు కుదింపజేయుట. ఈ పద్ధతిని మహాత్మాహమున మిత్రమండలి రాష్ట్రములలో నంతట వినియోగించుకొను చున్నారు. మన దేశమున విద్యాపాఠశాలద్వయముల విషయమున కర్చులు తగ్గింపబడి యున్నవి గాని దండుగలగు నితర శాఖలన్నియో యెప్పటి వలెనే సాగిపోవుచున్నవి. వీనినికూడ మన ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తపన్నును వైవకముందు ఆలోచింపవలసి యున్నారు. ముఖ్యముగా క్రొత్త పన్నులకు గల యభ్యంతర మొక్కటియే. వేసినపన్ను ఎల్లప్పుటికిని ప్రజలపై బరువుగానే నిలిచిపోవుచున్నది. ఇట్టిదియే మనచరిత్రలో నిటీవలనే జరిగెను. అప్పటికే భారమును వహించుచుండిన మనపై ప్రభుత్వమువారు అననసరముగా క్రొత్త బరువును పెట్టుచున్నారని గోకలేత్యాదు లెంత ఎదిర్చినను 1910 వ సంవత్సరమున కొన్ని క్రొత్త పన్నులు విధింపబడియెను. అవి నేటికి శాశ్వతములయి పోయినవి. ఇట్లు శాశ్వతముగు సహజగుణము వస్తులకు నుండుటచేతనే క్రొత్తపన్నులు సామాన్యముగకూడదను సిద్ధాంతము ఆరికనీతి మం దేర్పడి యున్నది. ప్రభుత్వమువారు బాగుగోముమ్మాటికి నాలోచింపక ఇంత కాలములేది యుద్ధావసానసమయమున నిప్పుడు క్రొత్తగాపన్నులు విధించుటగాని ఉన్నవానిని హెచ్చించుట గాని చేయరాదని కోరుచున్నాము. విధిలేక అట్టి అనసరము కలిగిన యెడల సామ్యపాదకవస్తువులు పాత్రములుకాదగి

యుండును. సంరక్షణముంకములు వైచినయెడల భూమికి మహాలాభకరము. ఇది చేసేతీరవలసినదని యే హైందవభూమి యంతయు నెంతోకాలముగా పోరుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు వీనిచే తలపెట్టుదురేని అభ్యంతరమేయుండదు. విధి లేనిపరిస్థితియు జవరసముకాదు. కాని గంజీ ఉపాయము బీదవారి ఉప్పున కిదివరకు బోదార్యముచూపిన ప్రభుత్వమువారు ఈకష్టకాలమున కొద్దిగా నైనను కన్ను హెచ్చించుట సమంజసమని మాకుకోచలేదు. అయిన ఈపన్ను హెచ్చుతగ్గులకుగోనైనది కావునతాత్కాలికముగా హెచ్చించితరువాత నెప్పటివలెనేతగ్గితుమని అధికారులు తలంచు చున్నారు కాబోలును. దాని పుణ్యమున క్రొత్తగా పడు నితరములగు పన్నులు మరికొన్ని తాత్కాలికములే కావచ్చునను నాశ్రయమును ఉప్పు బీదవారియుఖ్యాధారము కావున దానిపై పన్ను హెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలి యాలోచనమీద గాని చేయరని నమ్ముచున్నాము. ఇతర ముఖ్యావసరవస్తువులకును ఈవ్యాయమే ప్రవర్తించునని వేరుగా వ్రాయబనిలేదు.

యుద్ధము—పత్రికలు.

నేటిదినపు వార్తలలో నొక్కటి మాత్రమే పత్రికార్యమున మొదలగునట్లు కొంతకంత వృద్ధియైతమను కలిగించుచున్నది. లోకములోని శాంతియంతయు మూలాధారము గుఱు. ఈ గుఱుకు విశేషముగా స్వీడనుదేశము ఎరుతులేయాయ వచ్చినది. ఇటీవల మన మిత్రమండలివారు స్వీడనుదేశపు వ్యాపారనాకలను కొన్నిటిని ఆపవలసివచ్చినది. అందుకు ప్రతికారముగ స్వీడను గుఱు లెకేశముండి యెరుమతి కాకూడదని యుత్తరువు చేసినదట! ఈ యుత్తరు వెంటోకాలము నిజమదని చెప్పువరకులేదు. అంగ్లాజనీతిజ్ఞుల సమాధానమునకు తెరచుచేతురని విశ్వసించదగియున్నది. అంతే కాక స్వీడనుదేశ గుఱు ఎరుతులే వ్యాపారములో ముఖ్యభాగము కావున నెంతోకాలము ఆవ్యాపారమున పోగొట్టుకొని యుండవలెను. కాని నేటివ్యాపారస్థితిలో ఏవో యొక కారణము కావచ్చినచాలు. తెలులు ఎక్కిపోవుటయే ఐనది. విక్రయాంగణముల నాజాకుగానున్నది. కావుననే అప్పుడే పత్రికలు స్వయామమున విస్తరికావచ్చునని. అంగ్లాభిప్రాయము ప్రబలియున్నది. అంగ్లపత్రికలకే దుర్గతిపట్టు నమయము వచ్చియెడల ఎంతో తక్కువ యాధారములలో ఐన చేయని తరపత్రికల విషయము చెప్పవలయునా? అయినను నట్టి సందర్భములు రానీక సర్వవిధములకు కాపాడునగాక యని ప్రార్థింపవలసియున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి:—నిన్న సభికోష్ఠస్థితి 84-9 మాత్రము అభిమాన్వస్థితి 84-9 మాత్రము.

మరియొక వకీలు.—కే. కే చతురస్రస్థితి నందియారు గారు నిన్న హైకోర్టునకుగా చేర్చుకొనబడిరి.

మదరాసు బ్యాంకు.—ఇదివరకు సంవత్సరమునకు నూటి 7 వంతు వడ్డీ కప్పిచ్చుచుండి నీ బ్యాంకువారు ఇప్పుడు వడ్డీని 8 వంతునకు హెచ్చించిరి.

స్తూడెంటుక్లబ్బు:—28 వ లేది యాదవారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు వికోరియా కల్లిక్ హాలులో ప్రైవేటుమువారు లవకునాటకమును ప్రదర్శింతురు.

పచ్చయప్పకల్లబ్బు:—పచ్చయప్పకల్లకాలంపాత్ర విద్యార్థులనిమిత్త మొకలాన్ టినిన్ డబ్బుబట్టి మెంటు జరపబడును. అది 276- లేది వారంభమగును.

ఫినాన్సుకమిటీమీటింగు:—1916 - 17వ సంవత్సరపు బడ్జెట్టును గూర్చి యాచించుటకుగాను నిన్న నైకి టేబులునందలి కొన్నియ చేబరులో ఫినాన్సు కమిటీవారు సభిచేసిరి.

మోసము:—ఆబద్ధపు టెలిగ్రామును ఫోన్ చేసి కంపి కామేశ్వరరావుగారి యొద్దనుండి మనియార్దముల తెప్పించుకొనఁ బ్రయత్నించినందునకుగాను, ఎక్కువ పోలీసు కోర్టు లో కొల్లూకాపురెడ్డికి 9న్న 8 సెలలు కలిగియు విధింపబడినది.

ద్యూతస్థానము ముట్టడింపఁబడుట:—నిన్న రాత్రి తిరువల్లిక్కేటి పోలీసువారు తిరువల్లిక్కేటి ఆయ్యాసామినెట్టి వీధి నెం 11 దు గృహమును ముట్టడించి 8 మంది ద్యూతగాండ్రును దగ్గియును చీట్లకేకలను పట్టికొనిరి. ఆ యింటిని శర్వణనెట్టి మురుగేశనెట్టిగారును ద్యూతకాలగా నుపయోగించుచుండిరి.

కన్నపుదొంగతనము:—కొంగతనము చేసినందునకుగాను కొన్ని దినములకుపూర్వము 6 రెబ్బలు శిక్షవిధింపఁబడిన ఆలిబాచ్చా నిన్న రాత్రి 8 గంటలకు పులివోనపిడిగోనొకనెద్దు మూటను తీసికొనిపోవుచుండఁగా, తిరువల్లిక్కేటి పోలీసు హెడ్ కన్స్టేబు ఇబ్రహీముఖాను వానిననుమానమునొంద ఆరెట్టుచేసెను. పరీక్షించఁగా ఆమూటలో 10 రూపాయలు వెలగల చక్కెర యుండెను. కొన్ని నిమిషములకు పూర్వ మాచక్కెర యొక ముంగడినుండి దొంగిలించబడినది. ఆదొంగ యొద్ద నొకలాశపును త్రిము కన్నులు కేయును పకరనములను గూడ నుండెను.

ఒక పిల్లదొంగ.—ఒకపిల్ల యనెడి యొక కరస్తానీ పిల్లవాడు తన యజమానునకు తెలియకుండ అతని యింటనుండి పడేసిరూపాయల కరెన్సీనోట్లను నాల్గిటిని గతమాసాంతమున దొంగిలించి, యొకపాపులో చుట్టెచ్చు కొని దానివెల క్రింద మాట్ట తీసికొన్నది. యొక 10 రూపాయల నోటిచ్చెను. వానిమీద అచమానము కలిగెను. వానియొద్ద మరి మూడు పడేసి రూపాయలు నోట్లుండెను. ఏమేమో చిట్టచివరకు వా దాదొంగతనము నొప్పుకొనెను. యజమానునకు నప్పద్రవ్య లాభము కలిగెను. పరివానికి 6 సెలల కలిగియు విధింపబడినగాని వాకిలుముగా వాడుకు నాడుకునవత్సరములు నిధిరేట్టరికి పంపఁబడునట్లు జ్ఞాపింపఁబడినది.

డి. ఎన్. జే. పతకము:—ప్రస్తుతము బుషాదకు లో 96 వ పటాలమున పనిచేయుచున్న సునీన్ద్రెంటు సర్ జెన్ టి. యజ్. స్వామినాథనాయుడు, ముబేబాబు, బి.ఎమ్. ఎన్. డి. గారు మెసపాటోమియాలో జరిగినయుద్ధమున చూపిన శ్లాఘనీయతకు ధైర్యస్థైర్యముల కొక డి. ఎన్. జే. పతకమును బహుమానముగా బొందిరి. ఒకసంవత్సరముక్రింద స్వామినాయుడుగాను. పరంగికోండలో 86 పటాలమున వైద్యోద్యోగిగానుండిరి. 50 సంవత్సరముల వయసుకుటచే యుద్ధరంగమున పోతుట కాజ్ఞాపింపబడకపోయినను, పోవచ్చును, వినను అతఁ డాంగ్లసామ్రాజ్యమును గాపాడుటలో దవంతు తాను దీర్చుకొనబడుట పదియందొకదవ పెద్దకుటుంబమున నిడిచిచనెను. అచ్చటికిని యుగిసినతెక వ్యానోయుద్ధహోధాధికారి యగు బ్యాబ్బిపోర్డుగారు ఆయన కత్యంత గౌరవాదరములను చూపుచు నొకలేఖ వ్రాసిరి.

నాల్గవ చెన్న రాష్ట్రీయసహకారముహాసభ:—నేడు తెల్లవారి 11 గంటలకి మాసభ పచ్చయప్పకల్లకాలలో సమావేశమైనది. గుట్టుమొదట మదరాసు ప్రావిన్సియల్ కో ఆపరేటివ్ యూనియను వారిసభ సభాధ్యక్షులకు రివాన్ బహదూరు ఎమ్. ఆదికారాయణయ్యగారి యగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద జరిగెను. రాష్ట్రీయనందలి వివిధస్థలములనుండియు 95 సహకారసంఘముల ప్రతినిధులు (45 మంది వచ్చియుండిరి. సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు గౌ. రివాన్ బహదూరు డి. స్వామికన్నప్పిల్లెగారు, సి. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, ఏ. కే. వాచలయ్యగారు, టి. క్రిని వాసరావు గారు పి. కే. కున్న మినుగారు, మి.నాక్షి సుందర్యము గారు యున్న గువారు వచ్చియుండిరి. ఇతరసభ్యులలో చల్లపల్లి కుమారరాజుగారు, రావుబహదూరు. శారాయణరావుగారు, రావుసాహేబు కే. రామసాయయ్యగారు, రావుసాహేబు సి. ఆరు శయ్యకాయయ్యగారు, మొదలైనవారుగలరు. అంతట విషయనిర్ణాయక సంఘమువారు చల్లపల్లి కుమారరాజుగారియాధిపత్యమున సమావేశమైరి.

నూజవీడు ప్రస్తుతము

(బెజవాడ జాయంటు మేజిస్ట్రేటు కోర్టు వార్తాపత్రము)

మాత్రత్యేకవిలేఖరుని కద్దముండి.

బెజవాడ జులై 19:— నేను నూజవీడు ప్రస్తుతము పూర్వం పైకెత్తిన వృత్తాంతములను అనుసరించి దిగబడితిమి. రాజు పంతులుగారు తిరిగి సాక్ష్యమిచ్చి.

వాడు తమ సాక్ష్యములో నిట్లు తెలియజేసిరి:— లేటు రాజారంగయ్య అప్పారావు గారి మరణశాసనముల ననుసరించి ముద్దాయికి స్వాధీనము చేయబడిన భూములను ముద్దాయి 5-8-10 తేదీనియిచ్చిన రసీదును చూచినాను. నూజవీడులో స్కూలు కట్టబడునగా అనుభవించినప్పుడు స్థలమును తనకు స్వాధీనముచేయవలసినదని కోరుచు కలెక్టరు గారి పేర 9-9-10 తేదీని ముద్దాయి వ్రాసిన జాబును చూచినాను. ఈ స్థలమును బేపుగాదిరాయి చేయబడినది. నేను నిశ్చయించుచు బంగాళాకు ఈ స్థలము 50 శాతముల దూరమునందున్నది. నేను అశీనుకు వెళ్లబప్పుడు బేపుటపైను ఈ స్థలమును చూచి నేను వెళ్లమందును.

స్కూలు కట్టబడున స్థలమును ముద్దాయికి స్వాధీనము చేయవలసినదని నా పేర 25-9-10 తేదీని కలెక్టరు గారు వ్రాసిన జాబును ఇదియే. అనుభవించి పడమరగా నున్నట్టియు, దక్షిణముగానున్నట్టియు, ప్లాటులు స్వాధీనపరచుచున్నదనియు, పోలీసు స్టేషనుకు దక్షిణముగా కొట్టుకట్టబడిన ప్లాటు స్వాధీన పడుచుటకు కలనడదనియు అత్యంతముగా వ్రాయబడి యున్నది. ఈ స్థలమును స్వాధీనపరచుకొన్నప్పుడు రసీదు నిచ్చుని ముద్దాయి నేను అడిగివాను. భూములకు సర్వేచేసిన పిమ్మట రసీదు నిచ్చెదనని ముద్దాయి జవాబిచ్చినాడు. 18-2-11 తేదీన రసీదు నేను పుచ్చుకొన్నాను.

స్కూలు కట్టడనులకై రు 50000 లకై పోలీసుమిన ము నిర్మించుచుంటినియు, సామ్యు చాల అవసరముగనున్న దనియు కాబట్టి తెలిగిపురములకముగ ఈ సామ్యు చెల్లిం చునటుల ఉత్తరవుల నొసగుదనియు, ఇందుకు గూర్చి 31-7-11 తేదీని స్వయముగ కలసిమాట్లాడి యుంటి మనియు కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ కార్యదర్శి గారి పేర 12-9-11 తేదీని ము ద్దాయి వ్రాసిన జాబును ముద్దాయితో కలిసి మాట్లాడినట్లును, స్కూలు కట్టడమునకై రు 30000 లకు త్వరలో ముద్దాయికి చెల్లించ వలసినదనియు కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ వారు 10-8-11 తేదీని ముద్దాయికి వ్రాసిన జాబును రు 20000 లు ఒక వారము లో ముద్దాయికి చెల్లించవలసినదనియు రు 10000 లు నవంబరు మొ దటి వారములో చెల్లించవలసినదనియు కలెక్టరు గారు 24-9-11 తేదీని కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ బారికి వ్రాసిన జాబును చూచి నాను. పై జాబు ననుసరించి నేను ఇరువది వేల రూపాయ లకు ఒక బిల్లు సంపాదించితిని. 50 వేలను మొత్తముగ బ్యాంకిలో నేమనవలసియు, ఎవరు ఉంచవలయునో నిర్ధారణ చేయవలసి డిస్పోజు కోర్టువారికి వ్రాయబడినదియు ముద్దాయి 29-10-11 తేదీని కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ వారికి వ్రాసిన జా బునుచూడ చూచినాను.

20 వేలకు చెల్లించుచుమని కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ వారు 22-9-11 తేదీని ముద్దాయికి వ్రాసిన సమాచారము వృత్తాంతములను నిజమనియు తేలికమైన అప్పులలోనుండెను. తేలికపాటి, దక్షిణపల్లము, రాజమండ్రి కాపరముడు ముత్తంగి నరసయ్యగార్లు పెద్ద మొత్తముల పాకడయియున్నది. రాజా గారి మరణశాసనములో ఎట్టేటు 14 లక్షలు పాకీ పడియుండెను. ఇప్పటికిమాడ ఎట్టేటుమీద 5 లక్షలు అప్పు ఉన్నది. 7 సంవత్సరములలో నేను 19 లక్షల ఋణమును తీర్చివేసినాను.

మరణ శాసనముల ప్రకారము 60 వేల రూపాయలు ట్రిస్టతాలాకు కట్టడములకై చెల్లించబడెను.

మందు ఋణములు తీర్చి పిమ్మట మరణశాసనములలో వ్రాయబడిన భక్తుల నియంతరించినది వాకు ఉత్తరవు నిచ్చివారు. అటుపిమ్మట ట్రిస్టతాలాకు సాయము చేసినదని ముద్దాయి తొందరచేసెను. అందుమీద కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ వారు డాక్టరు స్వామినాథునిగారిని సలహా నడిగిరి. ఆ సలహాను తీసికొని ముద్దాయి సామ్యును చెల్లించిరి.

ట్రిస్టతాలాకు (30 వేలు) సామ్యును ముద్దాయికి ఏ విధముగ చెల్లించవలసినదనియు తెలియపరచుచు కలెక్టరుగారు 4-4-10 తేదీని వ్రాసినారు. రాజాగారి కుమార్తెకు రాజాగారి మరణ శాసనములో 50 వేలు ఇచ్చేలాగు వ్రాయబడి యున్నది. అందులో 25 వేలు మాత్రము చెల్లించబడినది. మిగిలిన సామ్యు ఇకను చెల్లించబడలేదు.

మిగిలిన 20 వేలు తక్షణమే చెల్లించవలసినదనియు, ఈ సామ్యు చెల్లించబడిన పక్షమున కట్టడము పని జరుగనేరదని యు బీదల వసతిగృహము తాలూకు సామ్యుకుడ చెల్లించవల సినదనియు ముద్దాయి 10-9-18 తేదీని కలెక్టరుగారి పేర వ్రా సిన జాబును చూచినాను.

కట్టడముల స్థలము నూజవీడులోనున్నది. ఆ స్థలములో కట్టబడునగునూతనాతాత సేనంగతి అప్పుడు తలంచలేదు.

డాక్టరు స్వామినాథుని గారి సంగతి అభిప్రాయము ననుసరించి ముద్దాయికి ట్రిస్టతాలాకు సామ్యునిచ్చి వేయవలయు ననియు, సామ్యును చెల్లించుటకు తగిన పదపాదులను నాలో చింతపలసినదనియు, సామ్యును అయాపనులకు క్రమముగ విని యోగించుచు ఉన్నాడనే విషయమునుగూర్చి జాగ్రత్తతో విచారించుచుండెదననియు కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ వారు 12-3-14 తేదీని కలెక్టరుగారికి వ్రాసిన జాబును చూచినాను. ఈ జాబు ననుసరించి ఈ సామ్యుతో ముద్దాయి చేయుచున్న పనినిగూర్చి విచారించి రిపోర్టుచేయవలసినదని కలెక్టరుగారు నా పేర 16-3-14 తేదీని వ్రాసినారు.

ఈ సామ్యును చెల్లించుటకై మిర్జాపూరు యెట్టేటు కద్దముండి 100కి సంగతు 5 రూపాయలవద్దనుంచు అప్పటికిగారి రాబడెను. మూడుపాళ్లకేములలో తన ఇష్టము వచ్చినచోట కాలేజీ ముద్దాయి కట్టడమునని మరణశాసనములో నున్నది. 6 మాసముల పిమ్మట ముద్దాయి చేయుచున్న పనినిగూర్చి రిపోర్టు పంపుచు కలెక్టరు నాకు వ్రాసినారు.

ముప్పదివేల రూపాయలు ముట్టినట్లుగా 28-5-14 తేదీని ముద్దాయి ఇచ్చినరసీదు ఇదియేను.

బెజవాడలోని బీదలవసతి గృహమునకు ఈయవలసిన పదివేల రూపాయల నింకను చెల్లించలేదనియు, ఈ గృహమును కట్టబడి అభ్యవసరములకు కాబట్టి వెంటనే ఈ సామ్యును చెల్లిం చవలసినదనియు కోరుచు ముద్దాయి 10-5-14 తేదీని కలెక్టరు గారికి వ్రాసిన జాబునుచూచినాను. నేను బీదలవసతి గృహ మును చూచివాను. దానికి మరమ్మతు చేయుట చాల అవస రముగనున్నది.

స్కూల్ ఆదాయ వ్యయములను, అప్పటి ఆర్థిక నిధిని తెలియజేయుట లెక్కలను పంపును 22-9-14 తేదీని కలెక్టరు గారికి ముద్దాయి వ్రాసిన జాబు లెక్కలు ఇదియేను. ఇంతకు తప్ప మరేయే లెక్కలను ముద్దాయుపంపి యుండలేదు. స్కూలు కట్టడమునకై 30 వేల రూపాయలను కాలేజీ కట్టడమునకై 20 వేల రూపాయలను చెల్లించబడెననియు, ఈ మొత్తములతో ఏమిపని చేయుచున్నదియు, ఏపని ఎం తవరకు జరిగినదనియు, కాలేజీకి కావలసిన స్థల మెవరు నిర్ధారణ చేయబడినదనియు, తెలియజేయునని ముద్దాయి పేర 2-10-14 తేదీని నేను వ్రాసిన జాబుకు అశీనుకాపి ఇదియేను.

పై జాబుకు 4-10-14 తేదీని ముద్దాయి నా పేర వ్రాసి న జవాబు ఇదియేను. ప్లాటులు, ఎస్టిమేటులు తయారు చేయు టకై కావలసిన నిబ్బందిని ఏర్పాటుచేసినదనియు, కట్టడము పని సాగుచున్నదనియు, సామ్యు భద్రముగ వడ్డీకి వేయబడిన దనియు ఈ జవాబులోనున్నది.

నేను కట్టడము పనిమీదు నేను చూడలేదు. కట్టడ ము పనిని నాకు ముద్దాయి చూపలేదు. సామ్యును ఫలానావో టు నుంచినానని ముద్దాయి నాతో చెప్పలేదు. ఎక్కడ ఉంచి నాడో నాకు తెలియదు.

30-6-1914 తేదీని ట్రిస్టేడ్ ట్రిస్టతాలాకుగారి 65188-14-1 లు నిజమని సామ్యు ఉన్నటుల ముద్దాయి పంపిన లెక్కలలో నగవ దుచున్నది. ఈ లెక్కల సంతృప్తి 27-10-14 తేదీని ఎట్టేటు కలెక్టరుగారు నా పేర వ్రాసిన జాబు ఇదియే. ట్రిస్టేడ్ చాల పెద్ద మొత్తము నిలువయున్నటుల లెక్కలవలన కనపించుచు న్నదనియు ఈ సామ్యును వడ్డీకి ఇచ్చిన సంగతియు తేలి సంగ తియు తెలియుటలేదనియు స్కూల్ లెక్కలు బీదలవసతి గృహము లెక్కలు ఎందుకు కలుపబడవలయు ననియు, ఈ కట్టడముల పనులు ఎంతవరకు సాగినదయు వెంటనే తెలుపు మనియు వైఖాబులో వ్రాయబడి యున్నది.

కట్టడములనుగూర్చి నేను రిపోర్టును వెంటనే పంపలేదు. ఈ విషయమై ముద్దాయి పేర వ్రాసియుంటిని. జవాబుకోరకు నిరీక్షించుచుంటిని.

కలెక్టరుగారు నా పేర వ్రాసిన జాబుకు జవాబు నీయ వలసినదని కోరుచు 6-11-14 తేదీని ముద్దాయి పేర నేను వ్రా సిన జాబు ఇదియేను.

అజాబునకు జవాబుగా లెక్కలమీద సరిగా సరిగా సంత కముచేసి 4-12-14 తేదీని ముద్దాయి నా పేర వ్రాసిన జాబు ఇదియేను, లెక్కలలో మొదట ఒకటొప్పు హెడ్ కలెక్టరు

సంతకముచేసి కలదు నేను ఆ టేపించిమిక ట్రిస్టే కూడా సంతకముచేసినాను. రెండు లెక్కలు ఎందుకు కలుప బడవలయునో అనేది పోతనకు ట్రిస్టే హెడ్ కలెక్టరుగూర్చి జవాబు నిచ్చెననియు, అజవాబుకు ట్రిస్టే యొక్క జవాబు దారిమీదనే హెడ్ కలెక్టరుగూర్చి వ్రాసెననియు, ట్రిస్టతాలాకు సామ్యు సరిగా వడ్డీకి వేయుదెననియు ఈ జవాబులో వ్రాస బడెను.

ఈ యుత్తరమును నేను ఎట్టేటు కలెక్టరుగారికి పంపు కొంటిని.

ఇంతసామ్యు ఖర్చు అయింది. ఇంత నిలువయున్నది. ఈ నిలువసామ్యును ఫలానావోట వడ్డీకి వేసినాను. అం నాకు ముద్దాయి చెప్పలేదు.

55 వేల మాత్రమే అకోజు బ్యాంకిలో వేయబడిన పని వినుటచే నాకు అత్యవసరముగనున్నది. నాకు అకోజున తెలిసినట్లుయితే తక్షణమే కలెక్టరుగారికి రిపోర్టుచేసియుండే వాడెను.

స్కూలు కట్టడములను కట్టించుటకై ఒక ఇంజనీరును నియమించితిని ముద్దాయి నాతో చెప్పెననియు, స్కూలు లెక్కలు బీదల వసతిగృహము లెక్కలు నమపుట ఆ తేలికపరచుననియు, లెక్కలమీద ట్రిస్టే హెడ్ కలెక్టరుగూర్చి సంతకముపనికి రాదని యు, లెక్కలకు ట్రిస్టే జవాబుదాడునగాని హెడ్ కలెక్టరుగూర్చి కాదనియు, కాలేజీ ఫలానావోట పెట్టెదని ట్రిస్టే చెప్పట లేదనియు కలెక్టరుగారి పేర 17-12-14 తేదీని నేను వ్రాసిన జాబును చూచినాను.

7-1-15 నా పేర కలెక్టరుగారు వ్రాసిన జాబునుచూచి నాను కట్టడములను తయారుచేయు ప్రయత్నములు ఏమియు జరుగుటలేదనియు, ఫలానావోట కాలేజీని ఏర్పరచెదమని తెలు పుటలేదనియు ఇందులకై సమాధాన మీయవలసినదిగా ట్రిస్టేని కోరవలసిన దనియు నా జాబులో నున్నది. నేను ముద్దాయిని జవాబు నీయవలసినదని కోరితిని నేను వ్రాసిన జాబుకు ఇదియే అశీనునకును ఇది 25-1-15 తేదీని వ్రాయబడినది.

దానికి జవాబు 9-2-15 తేదీని ముద్దాయి వ్రాసినాడు. రెండు లెక్కలు ఎందులకై కలుపబడెనో సమాధానముకు ట్రి స్టే హెడ్ కలెక్టరుగూర్చి తన జవాబుదారిమీద తనకు బయలుగ వ్రాసెననియు, కట్టడమును గూర్చి రిపోర్టును యందుపంపును ననియు, అజవాబునందు ముద్దాయి వ్రాసెను.

ట్రిస్టే హెడ్ కలెక్టరుగూర్చి సమాధానము తప్పితే ట్రిస్టే స్వయముగ ఏమియు వ్రాసితోడు.

నేను నలు బ్యాంకింగుండి ముద్దయకద్దకు 70 వేల రూపాయలు ట్రిస్టతాలాకు సామ్యునచ్చెనని 19-2-15 తేదీని నాకు తెలియదు. మరియొకవోట ఈ సామ్యు ఉంచబడెనని నేను ఎరుగను నాకు తెలిసియున్నట్లుయితే నేను కలెక్టరుగారికి రిపోర్టుచేసేవాడెను 4, 5 సంవత్సరములనుండి నేను నూజవీడు లో మల్లిఖార్జునరావుగారి నెరుగు ను ను. ముద్దాయి యింట్లో ఆయన నివసించుచుండెను. ట్రిస్టే కొంటిని చెప్పిన శున్నమును నేను చూడలేదు. నాకు ట్రిస్టే చూడలేదు, కాలే జీని ఎవరు పెట్టునది ఎందుకు నిశ్చయించలేదని ట్రిస్టేని కను గొనుమని నాకు కలెక్టరుగారు ఉత్తరవు నిచ్చివారు.

కట్టడమునుగూర్చి వ్రాసెదని చెప్పినప్రకారము ము ద్దాయి నాకు వ్రాయలేదు.

12-3-15 తేదీని తిరిగి కలెక్టరుగారు నా పేర ఈ కట్ట డము పనినిగూర్చి రిపోర్టుపంపుమని జాబు వ్రాసెను. అకోజు వరకు కలెక్టరుగారికి కట్టడము పనినిగూర్చి ముద్దాయి ఏమియు వ్రాయలేదు. నేను ముద్దాయికి తిరిగి ఇందుకుగూర్చి తెలుపు మని జాబు వ్రాసినాను. స్కూలు కట్టబడున నూజవీడులోని అను పత్రికదకున్న స్థలము పనికిరాలేదని లిఖితరూపముగగాని వాగ్మూలకముగగాని నాతో ముద్దాయి నూచించియుండలేదు.

20 తేదీని ఎట్టేటు కలెక్టరుగారికి పూనుట ఎస్టిమేటులు చూపించి యావత్తు సంగతులు వారితో మాట్లాడితిని 30-3-15 తేదీని ముద్దాయి నాకు వ్రాసిన జాబు ఇదియేను. పిమ్మట నేను ముద్దాయిని కలిసికొంటిని. నాకు ప్లాటులు ఎస్టి మేటులు చూపించెను. నేను ప్లాటులు ఎస్టిమేటులు చూచుట అదియే భృతపర్యాయము. నేను వీనిని చూచినది. 1915 మార్చి నెలలో గాని 1914 లో గాదు. నేను మొదట ముద్దాయి పేర వ్రాసిన జాబుకు జవాబిచ్చలేదు. పునాదిరాయి ఉన్న స్థలములోనే స్కూలు బిల్డింగు కట్టవలయునని అను కొ న్నది. నేను ముద్దాయిని కలిసికొనినప్పుడు కాలేజీ ఎవరు కట్టవలయుననే సంగతి రాజాగారితో కూడా అలోచించి నిశ్చ యంపవలసినదని చెప్పితిని. ఏలూరులోని అదివారప్పేట బం గాలోను వెంటనే స్వాధీనపరచవలసినదనియు, స్కూలు

విలూరులో పెట్టుటకు నిశ్చయించు కొంటినియూ; ఈ బంగళా స్వాధీనపరచునీ పక్షమున స్కూలుకట్టడమును పరిసర శ్రేణులయూ, పు య్యూరు రా జా గా రి ని క లి సి మాట్లాడుట త్వంతో సంభవించనేరదనియు కలెక్టరుగారిపేర ఢిల్లీనుండి మద్యం ఇచ్చిన తెలిగొనుమును జాబుకు పంపుచు కలెక్టరుగారు నాపేర వ్రాసిన జాబుకు చూచినాను.

అదివారప్పేట బంగళా కానలయినని మద్యం అడుగుట కలియే పరిధుపర్యామము. స్థలమును మార్చెదనని మద్యం నాతో ఎన్నుకుచెప్పలేదు. ప్రైవేటుగతులనగా ప్రైవేటుగా కాలేజీ తరగతులు.

30-4-15 తేదీన కలెక్టరుగారు తిరిగి నాపేర కట్టడములనుగూర్చిన రిపోర్టుపంపుటకై వ్రాసెను.

7-5-15 తేదీన కట్టడములను గూర్చిన రిపోర్టును పూరి గ వ్రాసినామని వ్రాసెను.

మేడూరు, నిడదవోలు, ఎట్టేట్లనుసేను ఎగుడునూ, అయిట్టేట్లను సీసరు గారి స్వాధీనమునకును, అయిట్టేట్లను తాలూకు సామ్యు గవర్న మెంటు నోట్లనున్నది. ఒక లక్ష ముప్పదియైదు నేల విలువగల నోట్లు ఉయ్యూరు ఎట్టేట్లకు గత ఫల సాయముక్రింద వచ్చినవి. 1914 నం. రుణము ఈ నోట్లు ఎట్టేట్లకు వచ్చినవి. 1.5.51 తేదీన రు 100 లు ఖరీదు గలనోట్లును రు 95-10-0 ల నోట్లను అమ్మినాము. 1915 ఆగష్టు నెలలో 95 వేల రూపాయల విలువగల నోట్లను మద్రాసు బ్యాంకికి అమ్మితిమి. మొదట కొనుమని నిరాకరించిరిగాని తరువాత మారు రూపాయల నోట్లును 89 రూపాయలవరకు కొనిపారు. ప్రస్తుత ఉయ్యూరు జమీందారు గారి పెండ్లి జరుగుట నేను ఎరుగుదును. నేనే పెండ్లి ఏర్పాటు చేసినాను. ఫిర్యాది కూడా ఆ ఏర్పాటు చేసినాడు.

సాక్షి క్రాను పరీక్ష జరుగలేదు.

రామారావుగారి సాక్ష్యము.

ఎట్టేట్ల కలెక్టరు ఎం. రామారావుగారు తమసాక్ష్యములో నిట్లు తెలియజేసెను. —మరణశాసనములలో స్కూలు, కాలేజీ, బీదల వసతిగృహములకు కొన్ని మొత్తములు వ్రాసుబడినవి. కానిపోషణకై కూడ కొంత వ్రాసుబడియున్నవి. నేను ప్రవేశించిన పిమ్మట 40 వేల చెల్లించబడినవి. 30 వేలు చెల్లించుమని మద్యం వ్రాసిన జాబును చూచినాను. మీదా పురము ఎట్టేట్లనుండి 100 కి 5 వడ్డీవరకున అప్పుపుచ్చుకొని ఈ సామ్యుకు కల్పించినాము. పుయ్యూరు ఎట్టేట్ల మిక్కిలిగా అప్పులతో సండుటవలన అప్పుపుచ్చుకొనినాము. పుయ్యూరుకు యెట్టేట్లకు 1914 లో సంవత్సరమునకు 1½ లక్ష 2 లక్షలు అదానముచేయుచు. 1914 లో 5, 6 లక్షలు అప్పు ఉన్నది. నేను మాజీమంత్రి శ్రీనివాసు తరుచుగా స్కూలు స్థలము చూచేవాడను. కాని కట్టడమున ఏమియు జరుగుట లేదు. అక్కడ నున్న మా ఏమియు కనపించలేదు.

అదివారప్పేట బంగళా నిమగ్న మద్యం నాకోక తెల్లి గ్రామం ఇచ్చినాడు.

1915 నం. 10 ఏ.ప్రివియరకు స్కూలు కట్టవలసిన స్థలములనుగూర్చి ఆక్షేపణలను ఏమియు మద్యం చెప్పలేదు. నాకు మద్యంపంపిన తెల్లి గ్రామము రాజాగారికి పంపిరిని. ఫిర్యాదికోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ గారి నాకరిలో లేదు, నేను జమీందారుగారి పెండ్లికి తెల్లి నాడు. ఫిర్యాదికూడా వచ్చినాడు. ఏమిపనులను చేసివాడో నేను ఎరుగను. స్కూలు పరిపాలనచక్కగా జరుగుటలేదని ఫిర్యాది నాతో చెప్పయందెడివాడు. బ్రహ్మసామ్యు ముద్దాయి ఏమి చేసెనయో, కట్టడముల పని ఎంతవరకు జరిగినదయో తెలియపరచవలసినదిగా కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ గారు నాకు వ్రాసిరి. నేను మేనేజరుగారిని ఇంజనీరు గూర్చి నిచారణ చేయవలయుకొరితిని.

ఈసాక్షి కృత్యముపరీక్ష జరుగలేదు.

సురయ్య సాక్ష్యము.

గుంటూరు వ్రాించి (మద్రాసు బ్యాంకి) గుమస్తా రంగారావు వాయుడుగారు మద్యం తాలూకు 6-7-15 మొదలు 6-12-15 వరకు బ్యాంకివారివద్ద తెచ్చిన అప్పులను తెలియచేయు లెక్కయొక్క నకలును దాఖలు చేసిరి. 13-7-1915 తేదీన మద్యం 50 వేల ఖరీదుగల గవర్న మెంటు నోట్లను తనఖా ఉంచి నటబడినట్లు అప్పు తెచ్చెననియు, ఆ రోజున అనగా 18-7-15 తేదీన 100 రూపాయల నోట్లు ఖరీదు 85 రూపాయలనియు, ఈసామ్యు 6-12-15 తేదీవరకు చెల్లించబడలేదనియు, వీరు తమ సాక్ష్యములో చెప్పిరి.

ఈ సాక్షి క్రానుపరీక్ష జరుగలేదు.

ఇంకోక సాక్ష్యము.

వెంట్రీప్రగడ కర్ణం వెంట్రీప్రగడ నాగయ్యగారు మల్లిఖార్జున రావుగారికి ఆ గ్రామములో 2-23 సెంటు ఇవాం భూమి కలదని చెప్పిరి.

కోర్టువారి యక్షేత్రపు.

మద్రాసు సీటి సేనిల్ జడ్జి సి. ఆర్. తిరునెంకటాచార్యులుగారు సాక్ష్యమును కమిషన్ విధిగా గాక కోర్టులోనే విచారించును కోర్టువారు తీర్పును నిచ్చిరి. ఫిబ్రవరి 5-వ తేదీకి కేసును వాయిదావేసిరి.

పురనిర్మాణము.

పంచమోపన్యాసము.

గతసాయంకాలమున హెచ్చి. వి. లాంఛెట్టరు గారు ఇంజనీరింగు కళాశాలాధ్యక్షునియందు తమపంచమోపన్యాసమును నిచ్చిరి. పూర్వసాంప్రదాయము, పురాభివృద్ధియును విషయమును గురించి వివరించెను. పురాతనపట్టణములు నేటికొకరికి ల్లుచున్నవి. వైశాల్యమునందు అప్పటికిని నికటికి హెచ్చుతగ్గులేదు. ఇప్పుడొకపేటను నిర్మించవలసి వచ్చును. మాత్రం పరిస్థితులనుబట్టి విధితో మాన్యుచేసికొనవలసివచ్చును. అప్పుడా పట్టణముయొక్క పూర్వలక్షణము చెడకుండ కావలసిన సంస్కరణములను చేసికొనవలయునని లాంఛెట్టరుగారు చెప్పిరి. పూర్వపు పట్టణములను వృద్ధి చేయుట చాల నులభము కాదు. ఆ పట్టణము యొక్క పూర్వాభివృద్ధి ఒక దినములో వచ్చునది కాదు. ఆయా పరిస్థితులనుబట్టి కాలక్రమమున వృద్ధిపొందినది. ఇప్పుడుమాడే పట్టణపు పునరుద్ధరణకు తగిన సంస్కరణము చేసికొనుట సమాజముకాదా? పూర్వకాలమునందు గృహనిర్మాణము క్రమపద్ధతివిధ వృద్ధిపొందినది. ఇప్పుడు స్థితిగతులు మారినవి. పూర్వసాంప్రదాయము త్యక్తమైపోయి పోవుచున్నది. రాకపోకలలో మాత్రం సౌకర్యములు వచ్చినవి. గృహనిర్మాణమునకు కావలసిన పరికరము ఎంతవూరమైనను త్వరలోవచ్చి చేరుచున్నవి. పూర్వసాంప్రదాయము నేడు సడలిపోవుచున్నది. కావున పూర్వసాంప్రదాయమున చురము సాధ్యమగునంతవరకు నిలువజేయుట మంచిది.

విజయనగరము కళాశాల

సాంవత్సరికోత్సవము జరుగుట

(మాస్కోటియిటిలేఖనివదనమండి)

విజయనగరము జనవరి 22. — నేడుమాపురమందలి మహారాజావారికళాశాలయొక్క సాంవత్సరికోత్సవము రావులహదూరుగిరి వారి వారికింగ స్వామి పంతులుగారియధ్యక్షతక్రింద నిర్వహ్యముగ జరిగినది. వీరుపోలీసువోల్గమునుబాలించివేతనము పుచ్చుకొని తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగానున్నారు. వారి తనమువారు వీరికి మొన్ననే రావులహదూరుబిరుదును నిచ్చిరి.

నాయుడుపేట రైల్వే ప్రమాదము:—

కలకత్తామెయిలు రైల్వేయొక్క ఆస్థానముగా వచ్చుట క్రింది వివరింపబడిన కారణము తెలియ వచ్చుచున్నది:—20వ తేదీ మర్చి 1915 నుండి రైల్వేయొక్క యొక పెట్రోయొక్క యొకను నాయుడుపేటయొద్ద విరిగిపోగా ఆ పెట్రో తలక్రిందిగా పడిపోయెను; అంతేకాక యందువలన రెండు బండ్లు బద్దవారిపోయెను. వెంటనే మార్గమును సరిపరచుటకు పోలీస్ బోర్డుచేత పడరానునూడి స్పెషల్ రైల్వేయొక్కను రప్పించి చాటుసానులనుతపాలనుదానిలోనికి మార్చిపంపిరి. అది నిన్న 1-30 గంటలకుచెప్పి పురిచేరెను నేడుకూడకలకత్తామెయిలు 2 గంటలలోపుగా వచ్చునని తెలియవచ్చుచున్నది. కారణమింతవరకు నిరూపింపబడలేదు.

శ్రీకళిని ఆంధ్రవర్ అన్నదాన సమాజము:—

దీక్షకులయందు దయాళులగు శ్రీమాన్. టి. ఆర్. రాజగోపాలశాస్త్రిగారు, శ్రీమాన్. టి. ఆర్. గోవిందస్వామి శాస్త్రిగారు, ఈ సమాజమునకు రూ. 18-5-9 విలువగల ఒక డేకిసాను శ్రీమాన్. పి. కృష్ణస్వామి మొదలియ్యారగారు, రూ. 22-0-0 విలువగల డేకిసాను ఒక తప్పేలూ, రెండు ముక్కలకాతలను దీక్షకుల అన్నదానము చేయుటకు రూ. 18లు రొక్కమును దయచేసిరి.

వై సమాజమువారు ఈ నెల 23-వ తేదీ అదివారము వాటువిశ్వరూపిని వీధిలో, వి. శ్రీనివాస మొదలియ్యారి పూజామతమున బీదలకు వడగొనోపేతములకు పదార్థములతో తనివీడునట్లు అన్నదానము చేసెదరు.

సార్లమొంటు ప్రజలసభ.

హ్యూక్కిన్సుగారి తీర్మానము

లండను జనవరి 21. — 11వ తేదీన సామూజ్య ఆర్థికబలమును సుఖయోగించుటకు గూర్చి హ్యూక్కిన్సుగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును దాని వైచర్యయొక్క రిపోర్టును అధినివేశములకు తెలియజేయబడినది. మరియు విషయము సామూజ్య చొరకనువారి పరిశీలనమున నున్నది.

ఆంగ్లపదము మంత్రులు గ్రీకు మంత్రితో

ముచ్చటించుట.

ఏథెన్స్ జనవరి 21. — ఆంగ్ల పదము మంత్రులు గ్రీకు ప్రధానమంత్రితో చాలకాల ముచ్చటించిరి. ఈ సంభాషణము చాల ముఖ్యమైనదని తెలియ వచ్చినది.

మోటారుబస్ కార్లు

ప్రసిద్ధి చెందిన మోటారుబస్ కార్లు. 18 లక్ష

24 గురు మనములయొక్క డు బడ్లు వచ్చియున్నవి

గాన యీ క్రింది ఆద్యముకు వ్రాయుము.

English Cycle & Motor Importing Co.,
23 Broadway—MADRAS

తామర తెలుసు

డబ్బీలు 1-కి 0-4-0, 12-కి రూ. 3-10-0

అమ్మతా జనం నిధా మదరాసు

వాతావరణ స్థితి:

1916 నం. జనవరి నెల 22-వ తేదీ.

ప్రదేశములు.	జనవరి 22 తేదీ, ఉదయమున గాలి వేగమును అంపులములలో	కడమన 24 గంటలలో, వీదము ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		తేలిక	తీవ్ర	కడమన 24 గంటలలో	8 గ వీదము నుండి, నేటికి	
		అధికతపాద్యోగ్రత	అల్పతపాద్యోగ్రత		9 గ వీదము నుండి, నేటికొకటము	
గోపాలపురము	29.940	80.0	82.7	...	61.61	43.77
క. తేనె	29.958	81.0	84.2	...	52.48	35.69
కాకినాడ	29.988	79.8	85.4	...	46.06	38.02
బందరు	29.957	81.4	84.0	...	61.04	39.39
గుంటూరు	...	78.9	83.5	...	38.14	31.57
నెల్లూరు	29.958	81.6	84.3	...	51.88	34.40
మద్రాసు	29.963	85.0	85.5	...	46.50	48.74
కడప	29.953	82.1	87.9	...	31.28	49.39
నాగపట్టణము	29.940	83.9	78.9	...	37.38	52.22
కొలంబా	29.893	80.5	71.2	...	84.95	76.97
తిరువనంతపురము	29.906	85.7	71.0	...	82.86	60.81
కొచ్చికో	29.903	89.4	71.3	...	120.97	110.84
కల్లికోట	29.915	84.4	68.9	...	121.09	116.21
నంగూరు	29.988	84.2	88.5	...	106.62	126.95
బొంబాయి	29.976	88.0	70.9	...	75.78	71.81
ప్రదరాబాదు	29.960	86.1	80.2	...	52.20	30.86
ఆంధ్రపురము	...	87.0	55.7	...	29.09	20.25
బళ్లారి	29.942	88.3	69.9	...	32.93	19.70
కర్నూలు	29.975	83.8	60.1	...	23.05	26.47
కడప	29.958	87.6	65.3	...	28.97	31.87
తెంగుకూరు	29.987	82.3	67.5	...	35.11	34.80
కాడెకనాట	22.790	71.5	48.9	...	47.92	57.66
ఉదకమండలము	28.012	72.5	40.1	...	63.92	54.40
కోయంబత్తూరు	29.936	87.0	65.6	...	22.98	21.17
నెల్లూరు	29.932	84.8	52.0	...	40.77	44.72
నీలము	29.966	89.7	66.6	...	48.10	39.24
తిరువనాపల్లి	29.956	89.6	69.8	...	34.99	31.61
పుదుకోట	29.912	88.0	63.2	...	36.45	32.51
మధుర	29.932	88.0	72.0	...	40.97	33.18
తిరునల్వేలి	...	...	...	...	27.11	24.97

నాయనమున శీతము ప్రవేశించుటచే బంగారము బర్మా రాష్ట్రములలో నాయుభారము క్షిణి. రాజధానిలోనిది మారలేదు. ఉత్తరసర్కారులలో నాయుభారము ఆర్థికముగనుబంగారాభాత ఆగ్నేయభాగమున స్వల్పముగనుకన్నది. సుధ్యమోన్తపరిమాణమును మాన్యులేదు. మొత్తమువిధాన ముగనున్నది. కర్నాటకమునతప్పు తక్కిన ప్రదేశముల ముఘానకు తెగియున్నది. సాధారణముగ రాత్రి పగళ్లయొక్క ఉష్ణము ముఘానకు తెగియున్నది. పశ్చిమముదగ్గరైన నాయనమండలమున తేమకొంచె మెచ్చుగనున్నది. ఇతరస్థలముల ముఘానకంటె తక్కినగానున్నది. సింహళమునకు దక్షిణ భాగచిట్టదివరను ముఘానవట్టుచున్నది. ఇతరస్థలముల స్వల్పముగనున్నవి. వర్ష మెచ్చుటకు మరియతే. స్వచ్ఛముగ నెండ కాయుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

THE GREAT WAR.

Sikhs' Superb Gallantry: Arabs Defeated.

KING OF MONTENEGRO STILL IN HIS COUNTRY.

British Blockade: Sir E. Grey's Emphatic Statement.

SUVLA BAY OPERATIONS: INQUIRY IMPRACTICABLE.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

The Compulsion Bill.

Labour Representation on Tribunals to be Provided.

LONDON, January 21.

Speaking in the Commons on the second schedule of the military bill dealing with tribunals Mr. Walter Long said the representation of Labour would be fully provided for. The Committee stage of the Bill was concluded. Proceedings throughout were characterised by a desire that the Bill should work well. Mr. Snowden complimented Mr. Bonar Law and Mr. Long on the manner in which they had conducted the debate.

The Position of Territorials.

In the House of Commons Mr. Tennant described the position of Territorials with regard to the Compulsion Bill. Married men would not be affected, nor men unsuitable for foreign service. The rest would be entitled to volunteer for foreign service in their present regiments. They would have ample opportunity of so volunteering during the next five weeks. Those not volunteering would be discharged from the Territorials and compulsorily enlisted.

An amendment exempting Home Service Territorials was rejected by 259 votes to 27.

The Joint Committee of the Railwaymen, Miners and Transport Workers Unions has asked the Executive to take the views of their respective bodies, with reference to the Military Bill, with a view to a joint Meeting of the three Unions on the subject, if necessary.

TRADING WITH THE ENEMY.

A Most Drastic Measure.

Powers Conferred on Government.

LONDON, January 21.

The latest Enemy Trading Bill is most drastic. The Board of Trade may stop any business belonging to a firm carrying on trade wholly or mainly for the benefit of or controlled by enemies; whether here or in enemies' countries, and also take over any German patent. Inspectors may examine any business for the purpose of ascertaining whether it is controlled by or benefiting the enemy, and the Registrar of companies may refuse to register a company if one of the subscribers to the Memorandum of Association or a proposed Director is an enemy. Shares cannot be transferred to or for the benefit of an enemy. A company registered here and doing outside United Kingdom business which if done in the United Kingdom would be trading with enemy may be wound up. Restrictions contained in the Bill operate not only during the war, but until removed by an Order in Council.

Second Reading Passed.

The House of Commons passed the second reading of the New Trading with the Enemy Bill. The measure was cordially received.

Supplementary Naval Estimates Passed.

LONDON, January 21.

A Supplementary estimate increasing the personal of the Navy to 3,51,009 was agreed to without discussion.

Export Duty on Jute.

Dundee Chamber's Recommendation.

LONDON, January 21.

The Dundee Chamber of Commerce by an overwhelming majority has passed a resolution recommending the export duty on jute with rebates to Britain and allies.

A Steamer from Bombay Sunk.

LONDON, January 21.

The British Steamer "Sutherland" reported at Bombay on December 12th was sunk on January 17th. The crew was picked up on the 19th and landed at Malta the following day. One lascar is dead.

PAPER FOR BRITISH NEWSPAPERS.

Prohibition of Export from Sweden.

A Serious Situation.

LONDON, January 21.

An important matter to newspapers has arisen owing to the decision of Sweden to prohibit the export of paper pulp. It is reported that this step has been taken as a reprisal for the alleged British seizures of Swedish cargoes. Experts express the opinion that there will be a big rise in the cost of paper especially the kind used for newspapers. It is pointed out that Great Britain is almost wholly dependent on Sweden for paper pulp. The little that is made in Canada is mostly absorbed by the United States. It is expected that although there are large stocks of paper at present in Britain the size of the newspapers will be cut down unless the embargo is speedily removed.

Export of Bones From India.

LONDON, January 21.

In the House of Commons Sir J. Rees suggested that it would be advisable to prohibit the export of bones from India. Mr. Chamberlain said he would draw the attention of the Government of India to the matter.

THE ALLIED COUNCILS.

Arrangements for Extension.

LONDON, January 21.

In the House of Commons Mr. Asquith announced that arrangements for the extension of the Allied Councils were progressing.

The Suvla Bay Operations.

Statement By the Premier.

LONDON, January 21.

In the House of Commons Mr. Asquith announced that the Government had decided that an inquiry into the Suvla Bay operations was impracticable at present, but finally ample inquiry would be held and full justice done.

Resources of the Empire.

Mr. Hewins' Resolution.

LONDON, January 21.

In the House of Commons, Mr. Bonar Law announced that the Resolution moved by Mr. Hewins in the House on the 11th instant, regarding the utilisation of the economic strength of the Empire and the report of the debate on the Resolution had been communicated to the Dominions, and the subject was receiving the earnest consideration of the Imperial Government.

The British Blockade.

Statement by Sir Edward Grey.

LONDON, January 21.

Major Hunt called attention to the British Blockade and the question whether it was effective. Sir Edward Grey said he understood the matter would be discussed next week, but any statement that the Navy was crippled by the Foreign Office was grossly unfair and entirely misrepresented the fact.

British Air Service.

Statement in Parliament.

LONDON, January 21.

In the House of Commons Mr. Tennant made a statement which showed that British airmen in Flanders continually held the offensive and were perpetually penetrating the German lines. The Germans merely remained on the defensive, for which Fokkers' latest type of German aeroplanes was alone suitable. But the main purpose of the aeroplanes was for reconnaissance and directing artillery, which the British were always able to carry out. If the Germans came behind the allied lines we had defensive machines, quite equal to Fokkers. The Germans advertised British casualties, but concealed their own. The British authorities were satisfied with the good performances of the air service.

The Silver Market.

LONDON, January 21.

Montague's report says:—Undertone of the silver market is steady, notwithstanding the fall in price, which appears to have originated in China, whence selling was made to Indian bazaars, which consequently unloaded upon the London market silver held here and awaiting shipment. The reduced price, however, proved tempting to China and other operators, who saw a chance to snatch a profit. The appearance of the market seems to indicate movements within narrow limits, as America is a hesitant seller, and continental and other demand is bound to arise on a fair scale. The stock in London at present is not large. It is in the neighbourhood of five and half million ounces fine.

Distinguished Service.

Gallant British Officers.

LONDON, January 21.

The "London Gazette" announces the award of the Distinguished Service Cross to Sub-Lieutenant L. C. Pudway, for remarkable ability and coolness during the Kutal-Amar advance in manoeuvring the armed launch "Sumana" under fire. The following Officers are mentioned:—Naval Lieutenant K. Singleton and W. V. Harris, and Sub-Lieutenant J. H. Brown.

A Notable Woman's Death.

LONDON, January 21.

The death of Miss Trehawke Davies the first woman to fly the Channel is announced.

Col. Hendley, I. M. S.

LONDON, January 21.

Colonel Hendley, of the Indian Medical Service, has been gazetted Honorary Surgeon to the King.

TELEGRAMS.

Australia.

Australia and Germany.

LONDON, January 21.

SYDNEY.—Mr. Hughes, in a speech, said:—"We must cut out every power which Germany exercised before the war so as to prevent her from troubling us again."

All Exports to Netherlands Prohibited.

LONDON, January 21.

MELBOURNE.—The Proclamation is gazetted prohibiting all exports to Netherlands.

France.

Fourteen Air Fights.

LONDON, January 21.

A communique says:—In the course of fourteen air fights yesterday we drove down two enemy machines into the German lines. We lost one aeroplane. We exploded a mine near Ercourt. To-day was generally quiet and there was less artillery fire than usual.

Enemy Column Destroyed.

LONDON, January 21.

PARIS.—A communique says:—Between Somme and Aves our artillery bombarded the enemy establishment near the station at Chaumes, causing a fire and explosions. The enemy column north of the Aisne was caught by our fire and scattered. Elsewhere there were intermittent artillery actions.

Minor Operations

LONDON, January 21.

PARIS.—This afternoon's communique reports only minor operations.

Montenegro.

Fighting Resumed on all Fronts.

LONDON, January 21.

BRISTOL.—The Premier of the Montenegro has arrived. He announces that King Nicholas and the Government refused all Austrian terms and fighting has been resumed on all fronts. The King and his sons are still in Montenegro in the midst of troops organising the last stand.

King Nicholas' Hope.

PARIS.—King Nicholas expresses the hope that the allies will help the Montenegrins to evacuate the country if such a step becomes necessary.

Rapture Confirmed.

ROME.—The Montenegrin Consul-General confirms the rupture of peace negotiations between Montenegro and Austria and that fighting has been resumed.

The Queen and Princesses of Montenegro.

BRISTOL.—The Queen and Princesses of Montenegro have arrived and gone to Rome. King Nicholas has remained at Soutari organising resistance.

Gone to Lyons.

ROME.—The Queen of Montenegro and Princess Es have gone to Lyons. The Queen of Italy accompanied them part of the way and the King of Italy and the Princesses bade them farewell.

Russia.

Russian Expeditionary Force in Persia.

Defeats a Band of a Thousand Men.

LONDON, January 21.

PETROGRAD.—A Teheran telegram says that after a most difficult march over snow covered passes the Russian forces surrounded and defeated a band of thousand men which threatened the communications of the Russian Expeditionary Force in Persia in the region of Enzeli and Resht. Numerous prisoners were taken.

Russians Successful Thrust in Caucasus.

LONDON, January 21.

PETROGRAD.—A communique emphasises that the Russian thrust in the Turkish centre in the Caucasus was violent and unexpected. The flight of the Turks was so hurried that they were unable to remove their dead. Hundreds of corpses strew the path of the advancing Russians, who frequently had to cross heights towering above the clouds and dig trenches in deep snow. Amid a blizzard the Russians occupied the town of Keprikey on Arax, thirty-three miles east of Erzerum, and captured much booty. In the fighting southwest of Lake Urumiah in Persia the Russians drove the Kurds southwards.

Tsar's Congratulations.

The Tsar has sent a message to the Caucasus forces expressing sincere gratitude for the delivered.

Turks Dislodged.

LONDON, January 21.

PETROGRAD.—An official announcement says:—A Russian onslaught dislodged the Turkish centre in the Caucasus from strongly fortified positions north of Melayghent on a seventy mile front. The Turks are retreating in panic and disorder towards the fortified plain of Erzerum.

163 Sailing Vessels Destroyed.

LONDON, January 21.

PETROGRAD.—A communique says:—In the Rarance district northeast of Czernowitz we carried a portion of the enemy position. The enemy made five desperate attempts to recapture it, all of which were repulsed with enormous loss to the enemy. Our troops in the Caucasus continue the pursuit of the disorganised Turkish central army. They have converted the first blow into a considerable success. The retreating enemy is losing heavily in men and material. In the Divinsk region we successfully bombarded an enemy column approaching Schlossberg and repulsed several feeble attacks on middle Strypa. Our

TELEGRAMS.

torpedoes on 17th January raided the north-east coast of Asia Minor and destroyed 153 sailing vessels, of which 73 were laden with provisions. We captured guns, artillery ammunition, and prisoners at Kaprikeny.

The Russian Thrust on Bessarabian Front.

LONDON, January 21.
AMSTERDAM.—An Austrian communique confirms the seriousness of the Russian thrust on the Bessarabian frontier. It says that between Toporantz and Bojan the Austrians have to face almost hourly attacks by superior forces. It admits that yesterday the Russians repeatedly penetrated trenches elsewhere. The Pilsnerbalkans troops were all day long under severe artillery fire.

Russian Attacks Announced by Austria.

LONDON, January 21.
An Austrian communique states that a new battle has developed on the frontier east of Czernowitz in consequence of repeated attacks by numerous Russian columns. The Press emphasises the importance of the Russian offensive in Bukhovina, in drawing off large German forces from the Balkans and isolating the Bulgarians, who are thus unable to attack Salonika and operate in Albania.

Italy.

Men Declared Unfit
To be Re-examined.

LONDON, January 21.
ROME.—Men who have been declared medically unfit are to be examined again, and those who have recovered will join the colours.

Two Enemy Blockhouses Destroyed.

LONDON, January 21.
ROME.—A communique says:—Our Ski detachments during the night climbed ice and through deepest snow to the Sforzolina pass at a height of ten thousand feet. They descended into Monte Maily and destroyed under fire two enemy blockhouses, exploding mines. They returned safely.

Serbia.

Enemy Troops Leaving Monastir.

LONDON, January 21.
SALONIKA.—French war correspondents confirm that the Germans and Bulgarians are going northward from Monastir probably to the Russian front. They have been suffering from a great lack of food in Macedonia.

Terrorism in Serbia.

The contents of enemy legations in Athens are being removed to Macedonia. The Serbians who had returned to their homes are escaping to Salonika, as the Germans are punishing with death anyone out after dark and publicly flogging both sexes for the slightest offences.

The Serbian Government.

LONDON, January 21.—ATHENS.—The Serbian Government has arrived at Corfu.

Greece.

Conference with Greek Premier.

LONDON, January 21.
ATHENS.—The British and French Ministers have long conference with Mr. Skouloudis, the Greek Premier, to which much importance is attached.

Allied Squadron Bombards a Port.

LONDON, January 21.
The Allied squadron which bombarded Porto Elabz landed a reconnaissance party and simultaneously a Seaplane scoured the town and suburbs.

Corfu the Base of Albanian Operations.

ALLAHABAD, January 21.
The "Pioneer" special cable:—LONDON, January 20th. The "Berliner Tageblatt's" Sofia correspondent says:—The French evidently intend to use Corfu as a base for the Albanian operations, wherein the French, the Italians and the Serbs are co-operating. The Salonika force will endeavour to cut the Teuto-Bulgar communications, and they are making roads towards Monastir.

Allied Troops At Piraeus.

ALLAHABAD, January 21.
LONDON, January 18th.—There are various reports current stating that the Allied troops landed at Piraeus. One says that they looked around and then re-embarked ("Pioneer's" cable.)

Bulgaria.

Bombardment of Dedeagatch.
Very Little Bulgarian Losses.

LONDON, January 21.
The Bulgarian communique says that twenty four warships bombarded Dedeagatch for four hours on Tuesday morning, and four horses were killed. Simultaneously sixteen warships cruised in the bay of Porto Lagos which they started bombarding at one in the afternoon ceasing fire at half past five in the evening. There were no casualties.

Germany and Bulgaria.
Exchange of Decorations.

AMSTERDAM, January 21.
There has been a lavish exchange of decorations between the Germans and Bulgarians. The Bulgarian Grand Cross for bravery has been awarded to the Kaiser.

TELEGRAMS.

Mesopotamia.

Operations in Mesopotamia.

LONDON, January 21.
In the House of Commons Mr. Chamberlain said he had not yet received the despatch regarding the battle of Ctesipbon. He had not information regarding co-operation between the British forces in Mesopotamia and the Russians in Persia.

Fight at Mersamatrui.
Sikhs' Great Courage.

LONDON, January 21.
The official war correspondent with the New Zealand forces gives details of a fight at Mersamatrui on Christmas day, when New Zealanders and the Fifteenth Sikhs, assisted by the Australian Light Horse and English Yeomanry, defeated an Arab force, killing over two hundred of the enemy, while our casualties were only sixty. The Arabs were encamped in rocky Donga seven miles southward of Mersamatrui. After a bombardment of the enemy position the Sikhs and New Zealanders advanced under heavy fire to within two hundred yards of the enemy, where real fighting began. The Sikhs fought with great dash and courage and seemed to disdain cover, to the admiration of the New Zealanders. Finally the British force drove out the enemy at the point of the bayonet.

Holland.

The Floods in Holland.
A Storm Causes Havoc.

LONDON, January 21.
AMSTERDAM.—The floods in North Holland are subsiding. The water fell a foot this morning at Purmerend, the most critical spot, but a storm last night caused further havoc among the houses which had already suffered by the floods.

Refloated.

LONDON, January 21.—The Liner "Rejudam" has been refloated.

Mexico.

General Villa Captured.

LONDON, January 21.
EL PASO.—It is confirmed that the Carranza troops have captured General Villa.

New Zealand.

New Zealand and Compulsion.

LONDON, January 21.
WELLINGTON.—Mr. Massey, in a speech, said if voluntarism failed compulsion would be adopted.

United States.

Germany's Great Bribery Campaign.
American Correspondent's Report.

LONDON, January 21.
NEW YORK.—Mr. Balderston, special correspondent in Europe of the "Pittsburg Dispatch," estimates that Germany has spent 72½ millions sterling on a propaganda of bribery in fifteen neutral countries. He gives details which include the provision of harems for Persian potentates, palaces for Chinese mandarins, and motor-cars for Greek lawyers.

Naval Programme.

LONDON, January 21.
WASHINGTON.—Mr. Daniels, Secretary for the Navy advocated a naval programme before the Naval Committee of Representatives on the ground that at the close of the war America, with great wealth and an increasing fleet, would be able to call a conference for the limitation of armaments. Members of the Committee argued that America could call a conference without an increasing fleet.

Rights of Neutrals.
Debate in the Senate.

LONDON, January 21.
An animated debate took place in the Senate on the rights of neutrals in the war. Mr. Williams of Mississippi, repudiated the idea that the Southern States cared more for property than for the lives of women and children sent to their graves in the ocean. He did not intend to worry President Wilson about the loss of property until the questions of the loss of women and children had been settled with Germany. Southerners knew that if the shipment of cotton to the allies were cut off cotton would be worth only four cents per pound.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 21.
The following telegram dated the 20th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—
The British report that 16 aeroplanes attacked the enemy supply depot northeast of Albert, causing considerable damage. There were 19 air encounters. Five enemy machines were brought down and two British machines were lost. The enemy exploded two mines south of Fricourt. The British party successfully raided the enemy trenches.

TELEGRAMS.

The French report that two enemy aeroplanes bombed Nancy. The French air squadron retaliating bombarded the railway stations in Metz and Arnayville.

The Russians report considerable enemy aircraft activity in the Riga-Dvinsk front. German attempt to cross the Dyvina below Friedrichstadt was repulsed. Two German attacks near Dvinsk were repulsed. On the Caucasian front the Russians gained considerable success, disorganising and dislodging the Turks along a front of 66 miles from Lake Fortom to the river Sharian. The enemy withdrew in disorder towards Erzurum. The Russians occupied Koprikeni, 33 miles east of Erzurum.

The Italians report general artillery activity and small attacks by enemy detachments.

St. John Ambulance Association.
Ambulance Flats for Severely Wounded.

DELHI, January 21.
The Indian Council of the St. John Ambulance Association, in view of the very large sum of money collected for the War Hospitals in Mesopotamia by Miss Doris Phillips and her friends, have decided, with Miss Phillips' consent, to devote, the sum of Rs. 22,000 to the construction and equipment of two large ambulance flats which will be used in connection with a motor launch for the transport of severely wounded patients from the fighting line to the large base hospital. Each of these flats, which has been specially designed by Messrs. Burn and Co., for work on the Tigris, will be fitted out with sixteen stretchers so as to accommodate that number of patients in a recumbent position. The order has been placed with Messrs. Burn and Co., with the request that they will execute it as speedily as possible, and Miss Phillips has been asked to suggest names for the two flats and also a suitable inscription for a brass plate. When the flats reach the front many a sick or wounded man will have cause for eternal gratitude to this band of ladies, who worked so strenuously for 4½ days in order to collect this large sum of money as well as to the generous donors who responded so nobly to their appeal. The Indian Council of the St. John Ambulance Association trust that both collectors and donors will approve of the object to which their money will be devoted.

Telegraphic Transfers.

DELHI, January 21.
The Secretary of State sold this week (1) at 1s 43/32d regular bills amounting to Rs. 108,000 and also deferred telegraphic transfer amounting to Rs. 675,000 (2) at 1s 44d immediate telegraphic transfers amounting to Rs. 4,217,000 and also special deferred telegraphic transfers amounting to Rs. 10,00,000 and (3) at 1s 45/32d special immediate telegraphic transfers amounting to Rs. 51,50,000. Next week's allotment is fifty lakhs.

Restriction of Clearance and Removal of Salt.
DELHI, January 21.

Whereas in the opinion of the Governor-General in Council it is desirable in the public interest to limit or restrict the clearance or removal of salt from salt works the Governor-General in Council in pursuance of section 4 of the dutiable Goods and Salt Ordinance 1916 is pleased to authorise the officers described below being persons having control on behalf of the Government over salt works to limit or restrict in such a way as such persons think fit the clearance or removal of salt therefrom notwithstanding that all sums due or leviable in respect of such salt have been paid:—The Commissioner of Northern India Salt Revenue, the Collectors of Balasore, Sylhet, Tippera, Backergunj and Faridpur and the Collectors of Customs Narayanganj, the Commissioner of Salt, Abkari and Separate revenue, Madras, the Collector of Salt Revenue, Bombay, the Assistant Commissioner of Salt, Sind, and the Assistant Collector of Salt Kharagola, Uran Thana, Surat, Ratnagiri and Kanarese ranges.

Crop Telegrams.

DELHI, January 21.
Crop telegrams for the week ending the 15th January show dry weather over Northern India. The condition of the standing spring crop on irrigated areas is average to good, but unirrigated crops are withering for want of rain, which is urgently needed everywhere. Wheat prices are Ambaila 8½, Rawalpindi 8½, Lahore 8½, Ferozepur 9, Lyalpur 9½ seers per rupee. In Madras and Bombay conditions are unchanged and prices stationary excepting Gujarat and Konkan where prices of food grains are raising.

Calcutta.

Rioting and Causing Grievous Hurt.

CALCUTTA, January 21.
At the High Court, to-day, Justice Chitty and Walsley disposed of a rule issued on behalf of one Jangli Singh and fourteen others against the separate sentences passed on them by a Deputy Magistrate of Monghyr for rioting and causing grievous hurt. The facts of the case are these:—Mr. H. D. Christian is the proprietor of Chapron estate in the district of Monghyr. On the 19th December, 1914, he with his wife and servant was returning in a motor car from the village Kubra. When on the way the accused held up the motor car and assaulted the occupants of the car with lathis. The result was that Mrs. Christian received severe injuries, her face being disfigured for life. The Deputy Magistrate who tried the case convicted all the fifteen accused of rioting and grievous hurt and sentenced four of them to one year and six months under respective counts, and the remaining to nine months and three months under two counts, sentences to run consecutively. Their Lordships, in delivering judgment, observed that separate sentences under Sections 147 and 325 were bad, but it did not follow that the accused should get off with a mere light sentence for the error of the Magistrate. They set aside the sentences passed under Section 325 and enhanced the sentences under Section 147 to make up the deficiency in the aggregate sentences passed by the Magistrate under Sections 147 and 325. Four accused were sentenced to eighteen months each and the rest to twelve months each, under Section 147.

TELEGRAMS.

The Girl Guides Movement.

CALCUTTA, January 22.
Mrs. Carter presided over a meeting held last evening at the Y. M. C. A. Hall for the promotion of Baden Powell Girl Guides movement. Mr. Wordsworth, Assistant Director of Public Instruction, in opening the meeting spoke about the value and necessity of co-operation. He suggested that the object of the movement should not only be to train the character, but also to learn co-operation. Mr. Bear then gave some details of the movement and explained the services rendered by the Guides in England.

Punjab.

Punjab Aeroplane Fleet.

A Change in Character of Machine Required.

LAHORE, January 21.
The following communique is published:—As a result of communication with the War Office through the Military Secretary to His Excellency the Commander-in-Chief, the organisers of the Punjab armoured aeroplane fleet have been informed that at present the War Office require aeroplanes of smaller dimensions and cost more than what were originally contemplated. This will enable the Punjab aeroplane fleet to be inaugurated at once with the initial strength of 20 planes at a cost of 6½ lakhs, to be added to as funds permit. The change in the character of the planes required necessitates a change in the contemplated method of naming, as there is an insufficient number of well-known Punjab rivers to provide names for all, and it has been decided, after careful consideration, merely to number the planes "Punjab 1, 2, 3" etc., adding, in case of donors who have subscribed the major portion of the value of one or more planes, a plate in proportion to the number of planes, which will bear the territorial designation associated with such donor, e.g. "Punjab 1 (Bahawalpur), Punjab 2 (Bahawalpur), Punjab 3 (Jind), Punjab 5 (Nabha), Punjab 6 (Nabha), Punjab 7 (Faridkot), Punjab 8 (Faridkot), Punjab 9 (Kalsia), Punjab 10 (Kalabagh), Punjab 11 (Kalabagh), Punjab 12 (Kashmir), Punjab 13 (Kashmir), Punjab 14 (Kashmir), Punjab 15 (Kashmir)." The same method of commemorating the donors will be applied, so far as is practicable, in the case of a group of subscribers residing in a particular district or locality who have together subscribed the major portion of the cost of one aeroplane. A complete list of the numbers and names will be published. Meanwhile the 16th list of Punjab Aeroplane Fund gives the total sum realised at eight lakhs and eighty-four thousand rupees.

Lahore Conspiracy Case.

LAHORE, January 21.
In the Lahore conspiracy case supplementary trial to-day the case of Gujjar Singh was further argued by the Government pleader on the point whether the acquittal in the previous case would bar conviction on new facts. The Court reserved orders.
As a result of the orders of discharge the position put in a nutshell with regard to all accused is as follows:—The total number of accused is 102, absconders 9, cases withdrawn by the Crown and accused discharged 6, turned approver and granted pardon by Court 10, balance 77 total 102. The Court then proceeded to examine the accused and take down their statements. Four were examined to-day who mostly denied all prosecution, allegations and spoke of military services and of their relations. They ascribed their arrest and implication in the present case to the enmity of the prosecution witnesses and police or fear of former and their anxiety to save themselves. Some of them complained of the Police treatment and admitted their presence at certain meetings and gatherings, but contended that the proceedings were not of seditious or revolutionary character. In addition Bugh Singh repudiated the confession which implicated himself and other accused especially with reference to the doings of Whar Sahib lot. He said out of fear he reluctantly stated before the Magistrate what the Police put into his mouth. He denied having given arms etc to the Police. Sir Singh affirmed that the chain shown to him in the Court was not found on his person when he was arrested. The story was said to be a concoction by the Police. Accused were informed they could also submit supplementary statements in writing if they liked to do so. Counsel were asked to file in lists of witnesses for the accused as they were examined.

German Goods in Delhi.

An Inquiry Urged.

LAHORE, January 21.
The Hon'ble Mr. James Currie has addressed a letter to the Secretary of the Punjab Chamber of Commerce calling attention to the fact that the goods which are obviously of German manufacture are being imported into India and are now exposed for sale in Delhi market and urging that an enquiry may be set on foot concerning them and representation made to the Government for steps to be taken to stop the trade.

Mr. Lyon's Lecture.

The "Punjabee's" Shrewd Comments.

LAHORE, January 21.
Commenting on Mr. Lyon's lecture to the students of Calcutta the "Punjabee" says:—Nor can we agree with Mr. Lyon that Bengal has made progress. There is only good Government. Bengal to-day would not have surely been what she is if it had not been for Lord Curzon and Sir Bampfylde Fuller.

Referring to Mr. Lyon's advice to the students that they should work for self government from bottom the same paper adds:—Mr. Lyon advised farmers and food workers to go to the villages and teach co-operation and patriotism and self help to their ignorant countrymen. We believe there are thousands of youngmen in Bengal who are ready to undertake this work, but is Mr. Lyon quite sure that the members of that amiable and obliging service the C. I. D., will not soon begin to look after these young men and make lives miserable.

TELEGRAMS.

The Merowal Sensational Case.

LAHORE, January 22.
In the Merowal sensational case in which some Mahomedans, who were sentenced to three months imprisonment for wrongful confinement of a married respectable Hindu girl by the District Magistrate of Sialkot, applied for revision of the order of the Sessions Judge Sialkot, upholding the same, Mr. Justice Le Rossigno, has passed order acquitting all the accused.

Proposed Lahore Meeting to Advance Women's Education.

LAHORE, January 22.
A representative meeting of Indian ladies to consider the present state of female education and suggest means of its improvement will be held here to-morrow under the Presidency of Mrs. Sarala Devi Choudhrani B. A. Among the conveners of the meeting are Mrs. Shah din, wife of Justice Shahdin of the Punjab Chief Court, and several educated Arya, Brahmo, Sikh and Sanatan Hindu ladies.

United Provinces.

The Hindu University.

3000 Invitations Issued.

ALLAHABAD, January 21.
About three thousand invitations have been issued on behalf of the President and Members of the Hindu University Society for the foundation stone ceremony. The committee wish to notify that all those invited who intend to attend the ceremony should communicate their acceptance without delay so that admission cards which alone will admit them to the function and other fixtures may be issued to them at once.

Dacoits Sentenced.

ALLAHABAD, January 21.
At the Allahabad High Court Sir George Knox has dismissed the appeal of three persons Ramnath, Lathu Singh and Danhai, who were convicted of dacoity, two have been sentenced to ten years rigorous imprisonment and the third to seven years imprisonment by the Judge of Mainpuri. The accused with others fired guns, overawed the villagers and took away everything of value. The police shortly after rounded up the gang and after a desperate fight succeeded in capturing the accused, who were all armed and were wounded in the fight.

Benares Conspiracy Case.

BENARES, January 21.
At the resumed hearing of the Benares conspiracy case some witnesses deposed to Nalini living in 26 Kumar Galli for two years up to the end of March 1915, when he left it and did not return to it.
Dr. Sircar deposed to having prescribed for Nalini for rheumatism in July 1913, and the books of the dispensary showed that the prescription was repeated several times, the last occasion being the 1st August 1913.

A Co-tenant said that Nalini did not leave the house for two or three months owing to rheumatism. Another tenant said that Nalini beat his younger brother and was scolded by his mother, and after that Nalini left the house, but he was unable to say when this happened.

The brother of Annada, accused, deposed that he had lent Rs. 15 to Bibhuti.

Bombay.

Lord Willingdon's Next Tour.

BOMBAY, January 21.
His Excellency the Governor of Bombay will go on tour early in February, visiting several northern States of the Presidency. A correspondent in Kathiawar furnishes the following provisional programme of the tour:—On the 5th February Lord Willingdon will arrive at Dhragandhra, and on the following day will depart for Rajkot and will visit Bhavnagar about the 14th, when he will perform the ceremony of unveiling the portrait of Lady Hardinge presented by the Maharani of Panna. Thence His Excellency will proceed to Savarkundla, where, it is understood, he will perform the ceremony of turning the first sod of Kundla line, the survey of which has just been completed. Gondal, Palitana, Junagar and Porbander will all be visited.

Bombay Share Market.

BOMBAY, January 21.
Yesterday slight improvement, noted at the close continued to-day and the rates in cotton mill shares advanced by Rs. 10 to Rs. 15 and closed firm. Standards improved to Rs. 1032½. Centrals closed at Rs. 1977½. Colaba land and mill were quiet at Rs. 1365. Davids improved to Rs. 477½. Currumbhoys were weak at Rs. 222½. Crescents declined to Rs. 1033¼. Fazulbhoys improved to Rs. 430 and Madhowsjis to Rs. 1315. Swadeshis were quiet at Rs. 1485. Bank and Press shares were neglected. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were quiet at Rs. 920. Tata Iron and Steel (ordinary) were quiet at Rs. 107 and (deferred) at Rs. 275. Tramways were at Rs. 212½. 3½ per cent Government paper was quiet at Rs. 80 and small pieces at at Rs. 80-8 for buyers.

Behar.

The New Behar L.G.'s Reply to Addresses.

BANKIPORE, January 21.
His Honour Sir Edward Gait, Lieutenant-Governor of Bihar and Orissa to-day received three addresses from the Bihar Landholders Association, Bihar and Orissa Provincial Committee of the Indian National Congress and Bihar Provincial Association. Replying to them all jointly His Honour said he was encouraged to think that he enjoyed the confidence and goodwill of the people or at least of the educated classes, who were most competent judges, and he earnestly hoped that this confidence and goodwill might continue unabated.

TELEGRAMS.

throughout his tenure of his high office. It was his privilege to hold many committees, and conferences had already been held since the creation of the province for the discussion of various vital questions such as sanitation, local university, primary education and the like and the policy of the Government was framed very largely in accordance with the conclusions thus arrived at. The Government fully realised that it was impossible in these days of progress to stand still either from educational or political point of view and would endeavour to do their utmost with the means at their disposal to improve the condition of the people and in particular to promote the interests of education and sanitation. He regretted he was unable to give any information regarding the establishment of the Patna University, but he feared that the present financial strength would prevent any large expenditure on this account for some time to come. He shared the satisfaction at the near approach of the day when Patna will have its own High Court and Lord Hardinge was coming for the third time to perform the opening ceremony. In conclusion His Honour said:—I may take this opportunity to say that the western districts of this province formerly supplied a large number of sepoy to the Indian Army, but some years ago recruiting there was discontinued for some reason which we have not been able to ascertain. Since the outbreak of the war an attempt has been made again to recruit men in these districts with the aid of the Maharaja Bahadur Keshawa Prasad Singh of Dumaon and a number of pensioned Indian Officers. Some men have enlisted, but their number is not yet nearly so large as we hoped it would be. No doubt the results will be more satisfactory when the classes who formerly joined the army get in touch with it again.

Weather Report.

SIMLA, January 22.
The cold weather disturbance travelling eastwards into north east India has given light rain in Upper Assam and extreme North Burma. Temperature remains high in Northwest India.
FORECAST:—Local rain in Assam and a few falls in Bengal and North Burma.

DELHI, January 22.
The annual administration report of the Indo European Telegraph Department for 1914-15 shows the nett capital outlay of the year was Rs. 1,85,509. The progressive total to the end of the year was thus raised to Rs. 1,53,10,386 revenue. The earning of the year were Rs. 2537766, or an increase Rs. 570810 as compared with those for 1913-14. The expenditure during the year was Rs. 1318602 against Rs. 1161610 for 1913-14, or an increase of Rs. 156792 over the preceding year. The net result is a profit of Rs. 1219164 as against 805140 the profit for the year 1913-14. The report states at the outbreak of the Turkish war Mr. H. D. Thoy, the officer in charge of the Fao Telegraph office, cleverly outwitted the Turks. He succeeded in having an important telegram which they had stopped delivered to the H. M. S. 'Odin' then lying below Fao at the mouth of the Shattelrab for the Viceroy. On the 3rd November 1914 the Turks cut the Fao-Bushire cable close to Fao seized the telegraph office, made the staff prisoners and carried them away to Busra. There they retained the prisoners till the 27th November, when they were released by the seizure of Basra by the British Forces under General Barret. While detained as prisoners at Busra the staff received hospitality and assistance from Mr. Y. A. Darvichyan the Belgian consul for which the British Government has thanked the Belgian Government. The Bushire Fao cable was repaired on the 10th November 1911, and the repair of the Turkish line towards Basra was undertaken. Offices were open at Basra on the 2nd December at Kurna on the 31st January 1915. The total length of the Turkish line which had been repaired by that date being 107 miles and by the end of the year it was seen that the telegraph work in connection with the military operations would outstrip the resources of this department, and assistance was sought from the Indian Telegraph Department at the end of March 1915. Mr. E. L. Ragshaw, a Superintendent of that Department was appointed Assistant Director of Telegraphs Force and a large staff of men for office and line work was being sent up by the Director General or Posts and Telegraphs in India.

BRIEF TELEGRAMS.

The United Provinces Municipal Bill as amended by the Select Committee of the Provincial Council is before the Government of India.

The "Commercial India" a new weekly journal to the commercial educational interest made its first appearance on the 15th in Lahore.

The Government of India have now decided to re-impose the embargo on the export of Tibet wool which was withdrawn in September last. The position now is that the Tibetan and Madras (black and grey) varieties may not be exported from British India, while wool of other descriptions may be exported under license subject to the limits of quantity already laid down.

శ్రీమంతుల వ్యాపారము
అందఱు జనవరి 21. కృష్ణానదిలోని బిల్లు కుడవనూరు నదిని యామోదించుచున్నది.

సాకాదశ ఎన్నిమేలు
అందఱు జనవరి 21. సాకాదశమునకు 35 మంది మోచ్చిన రు.దశ ఎన్నిమేలు వచ్చుననుట మోదించుచున్నది.

చిన్న యుద్ధములు మోరేమె
జనవరి 21. చిన్న యుద్ధములు మోరేమె జరిగినవి ప్రచురించుచున్నది.

భాండా గారకునకు విరాళములను వాగ్దానము చేసిరి.
ఈ సెందు నివసించు కట్టెయందును ఉత్సాహమున
నిండినందులు. 13 వ తేదీ రాత్రి హుయ్యలూరును 14
రాత్రి హుందరును జరిగినవి. — మా వక్తవల విత్తభక్తుడు.

బొంబాయి పురపాలక సంఘము వారి సహా చేతము: —
సంఘమువారు గురువారమునాకు మరల సహా బీక మ్మి. డాక్టర్ టున్నను నారిని ప్రొత్తకొంతవలకు ఆరోగ్యకాన్రక్షణిగ బంధువునా అను ప్రశ్నిము విచారంపబడెను. మూన్వినిసిహా కానము 74 (8) శ్కేషను ఇట్టి ఏర్పాటు ఎంగీకరింపదని కార్పొరేషను న్యాయవాదిచేప్పెను. కార్పొరేషనువారి కిచ్చు కచ్చిచో వారట్టి ఏర్పాటును చేయుగల ఇధికారము వారి కాన గిదట్లు శ్కేషనును మూన్రక్షణి దొరతనమువారిని సంఘాధ్యక్షుడు జులొందనున సుదీణునిను సర బాలచంద్రగా ఉపపాదిందిరి. ట్నునవారి వాయుదోగ్యమునను నియమింపదనునా అనువిషయమున అభిప్రాయ భేదములు కలిగెను. తుదకు సవరణ ఎంగీకరింపబడెను.

గ్రామ పంచాయతీలు

ప్రస్తుత ప్రతిక లన్నియును గ్రామపంచాయతీ సభలను గూర్చి వ్రాయుచున్నవి. చిరకాలమునుండి ప్రజాసంఘము మొరపెట్టుటకులనో సాయుధులప్రయత్నమునో పరిపాలనా సౌకర్యమును దేకొనియో జేరు కారణమునో ప్రభుత్వము కనికరించి యొకవిధమున పంచాయతీల సేర్పరచుటకు మనము కొంత సంతసింపవలసినదే. కాని యొకసంగతి మాత్రము ముఖ్యముగ జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలెను. సంఘముగాని జేతముగాని యభివృద్ధికి రావలసిన సభాకార్యనిర్వాహక విషయమున హానివిద్యాధికులను ధవంతులును బోకయ్యము కలిగించు కొనకుండునట్లు చూడవలెను. హానివిద్యాధికులు పాశ్చాత్యవారములతో ప్రతినిధియమును నడపించును తమ యభిప్రాయములను బలపర్చుటకు వివిధోపాయముల బన్నియును ప్రభుత్వోద్యోగుల సహాయమును బొందియును పత్రికాధిపుల ననుసరించియును జనసామ్యమును నిర్లక్ష్యముచేసి వ్యవహరింప ప్రయత్నించెదరు. అందువలన జేతమునకు హానియే కలుగును. వారు తమ పత్రికలయందు స్తుతిపాతములను యాకం చెదరుగాని సామాన్యజనమునకును దేతమునకును తేజమునంత యాకంపరు. పట్టణసౌధములయందె యుండి తమతో సమానుల జేరదీసి గౌరవమును సంపాదించి యున్నందుచు జనసామ్యముతో సంభాషించుటయే తమగౌరవమునకు తగినవిధముగా భావించెదరు. తామును తమ సంబంధము నున్న బోధ్యోగముల సంపాదించుటయే గత్యుపాయముగా నెంచుచుండును. ధవంతులు విశేషములుబడి నిద్రవక సంపాదించి యనేక కుమార్తెలను సామాన్యజన సర్వస్వమును సంక్రమించుచుండి ఈ సంబంధములను దానినే వృద్ధిచేసికొను నుద్దేశముతో ప్రభుత్వోద్యోగులను చక్షువుచేసికొని పత్రిక విషయమునను తమ యభిప్రాయమున బలపరచుకొనెదరు. ఇట్లునుచుచే వైవి వివరించిన రెండు తెగలవారును సభలయందు జేరనేరాదని మా యభిప్రాయముగాదు. నిజముగ జేతాభిప్రాయముగలవార లిండు జేరవచ్చును లాభము కలుగ నేరదు. కావున సాధ్యమయినంతవరకు వైరెండు తెగలవారును విశేష బోకయ్యను చేకొనక సామాన్యజనమున కనిచ్చెట్టి రాము తటస్థులయందుట తేజము. రక్తిసంపాదన గాగ్రత్తగ నాలోచించి నిష్క్రమణముగను నిర్వాహజముగను పాటుపడువారిని యెన్నికొని వారికె పోషణమును నిచ్చిలేని శ్రేయము కలుగరయ్యను.

హాని విద్యాధికులను ధవంతులను మాత్రమే ననుభవించిన మన జేతముచూడవలసిన యెంత నిరంకుశముగ నడపబడుచున్నదో చూచితిరా? వారి కృత్యము జేతముసభకు కలియున్నదా? కొన్ని సగరములనుండి కొందరు మహనీయులు సభకు దయచేసి వారి శక్త్యనుసారము ప్రవేశకల్పి నవ్వించుటచే ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు నగుచున్నార గదా? ప్రతి నిధులను వారిలో విశేషముగ నేర్పలమునుండి దయచేసికో యాసలమునకు ప్రతినిధులని యెంచ వ్యాయమున్నదా? ఏ జిల్లానుండి వెల్లిసవారయినను ఆ జిల్లా ప్రజలో సహప్రాంతమునకయిన తెలిసియున్న వారలేనా? వారు వెల్లుటగాని సభా విషయము గాని యచ్చటి కార్యక్రమముగాని ప్రజా సంఘమునకు తెలియునా? ఆ ప్రతినిధి యా ప్రజతో నెవ్వడయిన నేరద్యవిషయమును సంభాషించి యెరుగునా? చక్కగ జేతమును చూచియును దెగ్గిలు చుట్టియు ఘోషము భాయి మొదలగు కర్తవ్యవిధి వారి యుపన్యాసముల నాకర్షించి

యనందింపవచ్చునని ధవంతులు కొంతలేరు గనుక, దయచేయుచున్నార గాని ప్రజా సంఘాభిప్రాయముగ నడచుటకై వ్యవహారమున బట్టుటలేదని చెప్పవచ్చును. ఇట్లునుటలన జేతాభిమాన మెరికిని లేదని చెప్పటలేదు కాని ప్రతినిధుల నెను. వారే సంఘమునకు ప్రతినిధియో, యందలిసభ్యు లెందరో, వారి నాయకు లెవ్వరయో, ఆ సంఘము ప్రతినిధిసంఘ మైన యెడ నేదాని ప్రతినిధి సంఘమో, వివరముల వివరించిన యథార్థము బయట పడియుండును. అట్టి ప్రశ్నము నకునుటకు మన కందరమచు చావచ్చు గలదు. అభిల భారతవ్యాప్త్య దమమునకై సంక్రమించినప్పుడు న్యాయమును ప్రతినిధి యనునా, కాదా యని మన ము విమర్శించుట న్యాయమే యగును. నిజమున ప్రతినిధిగాని వారి మాటలను విని ప్రజాసంఘాభిప్రాయ మిట్లేయుండునని నిర్ణయించుట విరుద్ధ కార్యమే యగును. కొన్ని పట్టణములయందు కొందరు వక్రీలుచేరి యేవో యొక పేరున సంఘము సేర్పరచుకొనినంతమాత్రమున తత్సంఘము ప్రతినిధిసంఘము కానేరదు. మనదేశమున కొన్ని జిల్లాసభలు, దీవిజనుసభలు తాలూకాసభలు అని చెప్పవచ్చు వానిలో మైకెప్పిర రీతిగ ఘృతకోశస్వామియన నాయకరణము చేయుచుండి కొన్నిగలవని కొందరు చెప్పుచున్నారు. అది నిజమే. అట్టిసభలున్నవియైన నెరుగనివారు మాటికి తొంబదిమంది యుండినప్పు డాసభలు ప్రతినిధిసభ లెట్లును? జేతముచేసభయందు ప్రవేశమునకు జేతములందరు సర్దులే యుండవలెనని కొందరు నిబంధనలు సేర్పరచుట యేటిస్వామియను? మొదట నిబంధనలు సేర్పరచుటకంటె నందరును వచ్చిన తర్వాత మన ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేక వాదము గలుగు వారున్నయెడల వారివాదమును తీర్మానముతో నిరాకరించిన బాలదా? కాననములును దొరతనమువారు నట్టివారిని శిక్షించుచుండ నట్టివాదముల నెట్లు జేయ నా మా సింహగలరు? వారు వాదించినను బహుశుంధియ భిప్రాయము శిష్టమయ్యవచ్చును వారేమిచేయగలరు? వారే యభిప్రాయగ నున్నయెడల వారిని రాసియంతమాత్రమున లాభమున్నదా? మనము కొంత వాడులనుయినను తీవ్రవాదులు కొందరు వ్యాధినియను వారి సభకు రాసియలేదనియును మనము చెప్పితిమేని మనకోరికలకు ప్రభుత్వము సమ్మతించెదరా? జేతములో కొందరు తీవ్రవాదులు అన్నారనట బోడనే వారిని సంశయించుచుండి మనకోరికల నవాదరణచేయకమానక. గనుక యన్ని వాదములవారిని మనలోచేర్చుకొనుట మనకు నిధియనితలచి యట్లు ప్రయత్నింపవలెను. ఎవరు సభలజరుప యెత్తించెదరో వారియందే, యేకీభావమునజేయు బాధ్యతయున్నది గావున జేతమునకున్నదే జేతముసభ యగును. ఇట్లే జిల్లా సంఘములు, దీవిజనుసంఘములు, తాలూకా సంఘములు, గ్రామ సంఘములు నడచుకొనవలసి యుండెను. గ్రామ పంచాయతీసభలనుగూర్చి జిల్లాసంఘసభ్యులు కలకలముండు వ్యాధి ములప్రకటించినంతమాత్రమున లాభమంతగనుండనేరదు. వారు స్వప్రాసంపాదనలక వ్యాధులనులను తమబాధ్యత నెరవేర్చితిమనుకొనుట సక్రమము కానేరదు. పత్రికల జరువువారలు మాటికి తొంబదిమంది యుండును. చదివిన వారిలో యెద్ద భార్యలను మాత్రమే చదువువారు విశేషముగ నుండురు ఇతర వ్యాధులను జదివిండు బ్రాహ్మణ కొందరకర్తవ్యము కన్పయి. అయిన నితరులకు తెలియజేయ వారుండుట యరుగు. తెలియజేసినను చమీకమున నుండువారిమాటయందు వాదరణయుండదు. పరిచయము గాని ప్రసిద్ధివలన గాగరికములచ్చి చెప్పిన నెప్పుడలాభము గలుగవచ్చును. గనుక వైసంఘములోనివారు

ప్రకృత ముచేతించక యుక్తమయముననే కొన్ని ప్రదేశములకయిన దయచేసి యచ్చటి జన సంఘమునకు బోధించవలెనని విన్నవించుచున్నాడను. కృష్ణజిల్లా సంఘము వారు కొంతవరకు పాటుపడుచున్నారు. గనుక తక్కినజిల్లాల వారును శీఘ్రమున కృషిచేయుదురని నమ్ముచున్నాను. వారే యే ప్రదేశముల నేకాలమున బాడగలరో తెలియజేసిలేని యా వృద్ధిచేయందలివారు తగిన సహాయము చేయుటకు సిద్ధముగ నుండురు. — ఒక విలేఖరుడు.

ప్రజాప్రబోధము

సుబ్బారావుగారి పర్యటనము

ఘంటసాల జనవరి 15. మొన్నటి దినమున బలతాలూకా బోర్డు ప్రసిడెంటును జేతనేవాపరాయణులు నగు నేమూరి వేంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు చిత్తూరునుండి డిప్యూటీకలెక్టరు డి. అప్పారావుగారితో కలిసి సాయంత్రము 4 గంటలకు మాగ్రామమునకుదయచేసిరి. గ్రామస్థులు వారిరాకకై 10 గంటల 4 గంటలవరకు యూరికొలుపల కాల్వగట్టిన నిరీక్షించుచు నిలుచుండి వారికి స్వాగతము నొసంగిరి. బందరులో చదువుకొనుచున్న విద్యార్థులు కూడ సలక్షణముగ పంతులుగారిని ఎదుర్కొని తగురీతిని సత్కరించి గ్రామమునకు తీసికొని వచ్చిరి. సుమారు 5 గంటలకు గ్రామమధ్యముననున్న చల్లపల్లి జమిందారుగారి బంగళాలో సభజనపబడినది. అసభకు ఘంటసాల మట్టుపట్టణము రెండుమూడు డిప్యూటీకలెక్టరు సభకోరికై నిర్వింపబడిన శుందియందు సమావేశమైరి. ఇంతలో డిప్యూటీకలెక్టరు వచ్చిరి. వారు వచ్చినపంటనే సభ ప్రారంభమయ్యెను. పంతులుగారు గ్రామపంచాయతీలనుగూర్చి మృదుమగువాక్కులతో గ్రామస్థులకు హృదయరయ్యం బగు నటుల సుప్రకటించిరి. పంచాయతీపద్ధతివిషయమై యదివరకు ప్రబలియున్న వివిధాభిప్రాయములన్నియు కలాయనమై గ్రామస్థులందరు నేకగ్రీవముగ పంచాయతీలు గావలెనని తలవరించిరి. మాగ్రామ నివారగు పాలెముకూడ మాగ్రామముతో కలుపబడినది. గ్రామస్థులుకూడ అందుకు ఒప్పుకొనిరి. రామమోహన భండారగారు కర్పించుటకు సభముగిసినతెనుక పంతులుగారును, డిప్యూటీకలెక్టరును, విద్యార్థులు కొరినమీదట బయలుదేరిరి. ప్రస్తుతము భండారగారు నకు స్వంతభవనము లేకుండుటచే గ్రామమునకు నొకమారు మూల బడియుండుట తటస్థించినది. అయినను పంతులుగారు శ్రీ డిప్యూటీకలెక్టరును భండారగారును దర్శించి అందరి గృంధరాజులను దిలకించి తమచుట్టును మూగియున్న జనులకు హృదయార్థనకరముగ ముచ్చటించిరి. ఉభయములను తమ యభిప్రాయములగృంధమునందలి నెక్కువలనుకరయ్యుత్తమ యాదర్శములతోడను సానుభూతితోడను వ్యాసవిద్యార్థులు పంతులుగారియొక్కయు డిప్యూటీకలెక్టరుయొక్కయు శరభభావమును సానుభూతిగా గొనియాడిరి. — ఒక విలేఖరుడు

కోయంబుత్తూరునకు వెళ్లు ఆసీసరు:— ఇట్టిఉద్యోగిని నియమించుకొన అనుజ్ఞ ఈయవలసినదని మున్సిసిపాలిటీవారు దొరతనమువారి కోర ప్రస్తుత సిద్ధిగలుగులో విరివిక మన్నింప విలకాదని వారు బదులిడి.

మాగాణిభూములకు నీరుపారించు

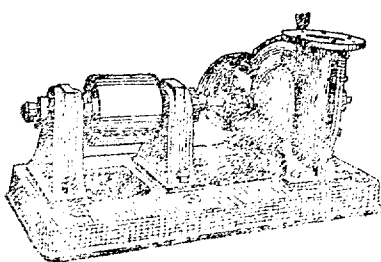
'టెన్ గైరో'ను వింపించిన నీరుతోడుయంత్రము

(పంపు) లేదు.

జేరొందిన మధ్యస్థలాపకర్షిత జలాహరణయంత్రము.

ప్రైపు "A" పైకి 36 అడుగులవరకు.

గృహాపయోగమునకును,
తోటలయందు నీరుపారించుకొనుటకు

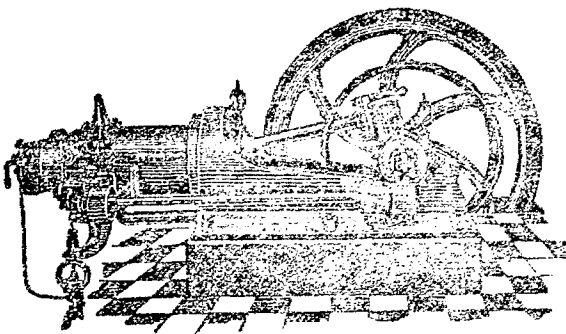
చిన్న చిన్న చేయంత్రములును కావల
సినచో క్రిందిఅడ్రసుకు వ్రాయుడు

టెక్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇంజనీయర్లు, 9 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రాబుసన్ సెమిడినేట్ కూడామలు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గుంట్లములవరకు వలకు స్వేరు సామానులు సహా స్టాకులో ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, సిశాఖపట్టణము, పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, రామ్మడు, కారికాలు, నాగపట్టణము, కోయంబత్తూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో, మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

జీవీపాక్సును స్టీము యింజనులు, గ్యాసుయింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (నల్లగుల్ల నీళ్ల పంపులు, డాంకి పంపులు, చేతితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను గ్యాసుయింజను వగైరాల కుపయోగించు బాగుగామార్పు, రిటార్టులున్న, బియ్యముచేయు హార్టుల పేలర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద విరివిగాను, సరసమైన వెలలకున్న దొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువారు దయచేసి మాకువ్రాయును.

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ,

ప్రాంతిలక్ష్మి:—తెజవాడ, తంజావూరు. ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

సిమల (REGD)

హే ఆ యిల్

సింహా హే ఆ యిల్ వెంట్రుకులను కృత్తి చేయును. నెరసిన వెంట్రుకలను, ఎట్టని వెంట్రుకలను నలుపుచేయును రాలు వెంట్రుకలను ఆపును. పేదనున్న చల్లగానుంచును. ఇది బహువర్ణముయిన నువాసనలతో కూడియున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పుష్పములతోటయం దున్నట్లుండును.

౧౮౧౩ నాటి మైసూరునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషన్లందు దాని పరిమళమునకు ఒక నువ్వుపతకము నిచ్చిరి. మతియు భారవాడయంించబడిన ప్రదర్శనమున బొంబాయి గవర్నరు సాహెబు హిజు ఎక్సలెంసు లార్డు కెల్లింగ్. జి. సి. వి. ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాప్రతిక నిచ్చిరి. భగలు. బుడ్డి ౧కి రూ. ౧౦-౦, 3కి ౨౦-౦, తపాలాకర్చులు ప్రత్యేకము.

సోల్ ఏజంట్లు:— కాకు అండ్ కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

అందమైన 1916 కాలండరు

ముద్దులొలికెక్కి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖయింపబడినవి. జనవరి నెల 31 వ తేదీ జాతక నాకసారిగ నాటగు యాద్యముల విలువలకు యాచుకుల నొనవారలకు క్యాలండరు దుతికముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

నక్కని డబ్బితో రూ. 0-8-0; డబ్బితో 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము	పండ్ల పొడి	మోహినీ తైలము
డబ్బీ 1-కి 0-8-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

10వ ఫ్రేం రోడ్డు, బొంబాయి. 6 తంబుకెట్టిపేధి, మద్రాసు.

ఈ యుగమునకు క్యాలండరులు కొద్దిప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన మాకాభిమానము గలదు.

పనాపధి సారసవరిలా

ఇది జీవాహారములు పెత్తుగడ్డలను మరియు నకల చర్మకోగములను బాగుజేయును. కీళ్లపోట్లు, సాతవాహువుపోట్లు నిరసపట్టు, రక్తవికారములనుగలిగిన అన్ని కోగములను దీనివలన నయచును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడెంతో తులక పుష్టినిగలిగించును. పెత్తుగు మధిరముల వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన నూర్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.

కుమారుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధునల్లి(త్రాగు బకు మందు) నాగల్గితైలము పైపూతకు మందు. ఈరెండుకలిపి వెలనోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

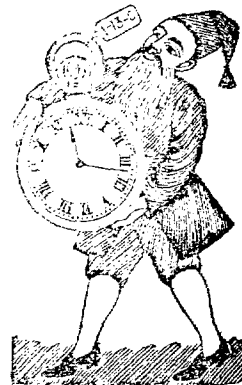
పోపైటరు:— పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, ఫిననవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2. BOMBAY.

బహుమతి

జేబుగడియారము రూ. 1-13-0.

ఈ జేబుగడియారము నిది కలకు 8-8-0 వెలకు అమ్ముచుంటిమి. దీనిసాదలందఱును కొని యానందింతురనియు, మా కంపెనీ చేతు ఎల్ల రోజు దెలియుననియు నుద్దేశించి అర్ధ వెల అనగా 1-13-0కు విక్రయించెదము. ఇది యాచుకుకు సాగనుగ చిన్నదిగ నుండును.

5 సం॥ముల గ్యారంటీయిత్తుము.

తెలుగు నవలలు.

1. లీలా ౧-౦-౦, 2. యశోదర ౧-౧౨-౦, 3. మిత్రద్రోహం ౦-౮-౦, 4. నవోదయ ౦-౮-౦, 5. మనోరమ ౦-౧౦-౦, 6. జగదేకరంభ ౦-౧౦-౦, 7. కోడంద్ర ప్రలాపము ౦-౨-౦.

నా. మునుస్వామి మొదలియార్,

6, వెంకటేశ మేస్త్రీవీధి, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహుమతి

[౪ ద్వితీయ కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పద్యనామిది పురాణములలో నిడియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేనమయముల పెట్టి పరిణామములకు బొందినది? మనుజులనీటి మొదలు నెట్లుండె? కులభేదములేకలిగె? భర్తయు తల్లియు మార్పుకొండె? ఆచారవ్యవహారము లేట్లుమాటె? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు గుప్తముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, శకుంతలచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే ప్రపంచ స్థితిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచివిభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శ్రీశ్రీమిగుల సులభము. మంచికాగితములపై ముద్రింపబడి నిందు క్యాబింజైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 ఆర్యులైత్రమప్రతి 5-0-0 కర్చులు జేతే. కలయువారి చిత్రనామావక్ వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి శ్రీమాద్రీతర్క,

తెలుగుపండితుడు. మ్యునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్దర్శన మానముల నెరుంగ కోరికగలదేని మీకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుతమునకయి యోగ్యతాప్రతిములు మీకు వచ్చియున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను దెలిసికొనగలరు. దూరజేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభనష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరిత్యాపలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

నెత్త చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	8	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

ఈ త్రికాలము ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

అమాభాయి వాగ్భిజీ ఫతల్,

కరంసాద్. ఆనందమార్గముగా, కైరాతల్లా.

Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.

Via Anand Kaira District

THE (Phon 341)

HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Book your orders for Xmas & New year Cakes early;

Our Decorations and Ornaments special this Year

Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

తల నవ్వుము!

గుణ మధికము!!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి జల 0.8-0. తలనొప్పులమానును, వాయువుబోట్ల పోగొట్టునా సార్వభౌమపుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టునా వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. సువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గాగుమును గలిగించును. ప్రతిఘటన నుండదగి చవుకయైన వైద్యసహాయము. కంచభావ చీటి చూచికొనిన మోసము గలుగదు. అమృతాంజనం డిపో, 6 తంబు సెట్టివిధి మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారు నైపుణ్య, కాక్సు, ప్రయాణీకులకు స్పీడ్ కాక్సు, కాబలినీసవారు ఈ క్రింది అడ్డముట వ్రాయును. ఈ కంపెనీవారు ఆంధ్రప్రదేశ్, విదేశ కాలము నుండి మోటారు వక్తకమున ప్రసిద్ధిచెంది చురారాజులు, రాజులు, జమీందారులచే అభిమానింపబడినవారు మీకు శ్రోత కాక్సుగారి, పాత కాక్సుగారి మంచివిగాను తీసికొమ్మగలరు. తిరుగ మీ కాక్సును కానబనియెడల అమ్మియమ్మగలరు. ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లను కానబనికై ట్రైలు, ట్యూబులు యితరసామానులు యాంత్రిక మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అద్దెకేయగలరు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

24 జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు మాంట్యూరొన్ పోస్టు, మదరాసు. మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, సదుపయోగానును, బోధనాభ్యాసమును గలపబడును. ప్రత్యేక గమనిక:— పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఈ చికిత్సగవసరమైనా, భోజనాదీకములు ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెలప్రథమమున క్లాసుప్రారంభ భిక్షుగను, తయారైన వైశాకరికి శిష్యాచేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొనబడును. మే సేజరు గారికి వ్రాసికొనవలెను.

వీరపూజ

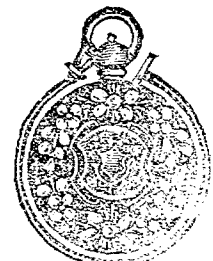
ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరిత్రములు చక్కని శైలిలో కర్పించబడినవి. వారి చిత్రపటములు కూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదివఱకు కాంక్షమాన మతీయైకటి లేదు. జల రేఖలు టైపు 0-12-0 కాలికో టైపు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచితము. నలయువారు:— శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, 7, లంబు శెట్టివీరి, మదరాసు.

ఆనంద ఫాటోజెనెరా

గ.ర వన్నెగల బంగారు నిబ్బకలము. ఎక్కువగా ఇంకిష్టుటకు పెద్ద కొళాయియున్నది. బాలురకు, వ్యాపారస్థులకు అత్యంత ఉపయోగము. వెల రూ. 1-0-0.

నలయువారు:— ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో, లోక్ సేక్యర్ హద్రాసు అని వ్యాపారనలయును.

Grand Clearance Sale Rs. 2-0-0 సాగసైన జూబిలిపాకెట్టు గడియారము. మారువెల రూ 4-0-0 యిప్పుటివెల రూ 2-0-0 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ.

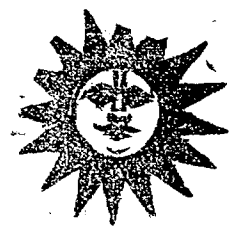
యాగడియారము మేము యింగిలీషు రూ 4-0-0 మోతాబు గడియారములు విక్రయించితిమి. మాస్టాట్రక్కియూ చేసి దానిని చక్కదిద్దిన అమ్మియమ్మము. యా గడియారము బహుశ్యతే మైన పాపాలతో తీసి తీసికొని పంపి గదియొద్దించుకొన్నాము. ఇందుకును సాగముగా వుండును.

ఇతరగ్రంథాలలో యంత్రనిర్మాణ భాగము యీ లాభ కరమైన సదుపాయ నిష్క్రియచేసి మునుమును పోషకుడు. జనవరి 25 తేదీకరకు రూ 2-0-0 విక్రయించబడును. టైలర్లమ్మి అందుకొనెని. 8, ఇంకొక్కాపిడి, మదరాసు.

ARMS & AMUNITION.

తుపాకులు, తుపాకి పేలుడు, కేపురవలు మొదలగునన్ని సారాయములు, స్పెరియూ నానావిధోపయోగవస్త్రములు మావద్ద దొరకును ఎస్. వి. సారథి అండ్ కో, 1000 చైనాబజారు రోడ్డు మదరాసు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా క్కును గమనింపుడు. కరస్పాండ్లను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:— ఎర్ నారాయణ అండ్ కంపెనీ. (కరి) 21, హమ్మింగ్వి, బొంబాయి.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ పంచిక వెలువడినది. గ్రంథకర్త:— డా. హరినర్సయ్య త్తమరావు ఎం. ఏ. శైలిసులభము కడలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుశ్రావణకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుపంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెమాలి లేదు. ప్రవేశదనుము తేడు. సిద్ధమయిన పంచికలు పి. వీ. గా పంపుము. కలయికము:— ప్రపంచచరిత్రాకార్యాలయము, (కరి) 145, లాంబిడి, మదరాసు అని వ్రాయును.

సంఖ్య	వివరము	వెల
1	విశ్వేత్సర్వీయము	2-0-0
2	భాగ్యంధ చూచోక్తియము	0-0-0
3	సంహితల యాత్ర	0-0-0
4	కోదాకరి వర్ణనము	0-0-0
5	సయోగి దీక్షితచరిత్రము	0-0-0
6	సతకాశురనిజము వ్యామోగము	0-0-0

కొక్కొండ కుమారనరసింహం, రాజమహేంద్రవరము.

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

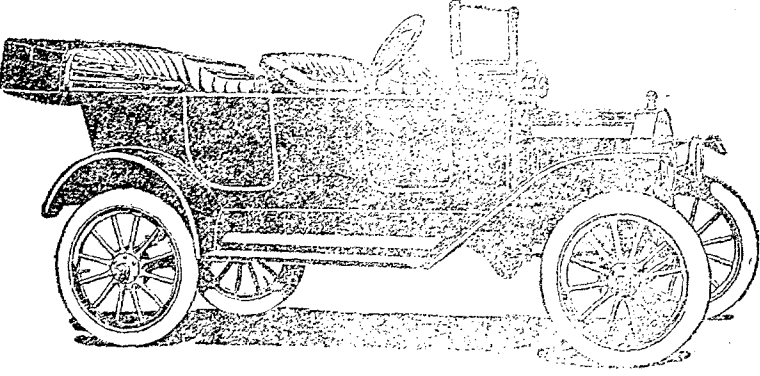
ఇది మేనాను, నిక్కాక, కుక్కనవ్వము, అతిమాత్రము, హించి మిక్కిలిబలమును ధాతువునీ, రక్తకృద్విని, యావన మిథును, సంభాషణప్రీతి, నరములపటుత్వమును కలిగించు ముద్రసాదనము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కు|| డబ్బీ రు. 1-0-0 ఆ ముద్రేంద సమాజ్, బొంబాయి, గుంటూరు జిల్లా.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు ఏర్పడినది.

పైకప్పు ముడుసేసరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్కుదీపములు, బిగులు, స్ప్రింగ్ మోటారు, ఇంజన్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండిని నాణ్యముగా కొనవలెను. ఏలన దిన ఇది అందరికీ గూడ నుపయోగించును. ప్రతీ ప్రయగ సామగ్రిలతో ప్రసిద్ధులగు ఫోర్టుండ్ల కలప నీబండ్లు చేయింపబడినవి. ఈ బండ్లు చాలావేలిక చాలామృత్తిక గలవి గాన వీరికి చురూపుతుభిన్న చాలతక్కువ. ఉత్కృష్ట అన్ని దోమచేరి ఈబండ్లకు పరియోగించిరి అతితక్కువ బలమైడిగాన చాల తేలికై కదిలిన విశిష్టమోటారు. ప్రకటనలకు వాడబడుచున్న మోటారు

బండ్లకో ఫోర్టుబండ్లు సగపాటుకన్న హెచ్చుగా నున్నవి. ఈబండ్లకు మీకు వెల్లుబడి వెట్టిసామ్మం రహిత సుఖమొగమే. ఈబండ్లమీద ప్రకంచునం దన్ని కేసులు కోస ప్రయోగము చేయవచ్చును. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనడు. ఈ న 20 నుండి వేటి నాటికి 80 ండ్లు స్తీ ప యింకా వచ్చును. పిమ్మట ఆకాభంగము కలుగకుండ ముందు గనే మాట వ్రాయుడు.

మామిలాసము:— కుక్క అండ్ కంపెనీ, మదరాసు.